Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 02.11.1995.
Stājas spēkā: 01.01.1996.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 182, 23.11.1995.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1, 11.01.1996.

Attēlotā redakcija: 01.04.2026. - 31.12.2026.

Grozījumi:

06.11.1996. likums / LV, 201/202, 26.11.1996.; Ziņotājs, 24, 27.12.1996. / Stājas spēkā 10.12.1996.
27.12.1996. likums / LV, 3/4, 07.01.1997.; Ziņotājs, 3, 13.02.1997. / Stājas spēkā 07.01.1997.
22.05.1997. likums / LV, 133/135, 03.06.1997.; Ziņotājs, 13, 03.07.1997. / Stājas spēkā 01.06.1997.
20.11.1997. likums / LV, 315/316, 05.12.1997.; Ziņotājs, 1, 08.01.1998. / Stājas spēkā 01.01.1998.
21.10.1998. likums / LV, 333, 05.11.1998.; Ziņotājs, 24, 24.12.1998. / Stājas spēkā 01.01.1999.
22.04.1999. likums / LV, 140, 06.05.1999.; Ziņotājs, 11, 03.06.1999. / Stājas spēkā 01.05.1999.
05.08.1999. likums / LV, 386/387, 23.11.1999.; Ziņotājs, 23, 09.12.1999. / Stājas spēkā 07.12.1999.
04.11.1999. likums / LV, 386/387, 23.11.1999.; Ziņotājs, 23, 09.12.1999. / Stājas spēkā 07.12.1999.
20.12.2001. likums / LV, 188, 28.12.2001.; Ziņotājs, 2, 24.01.2002. / Stājas spēkā 01.01.2002.
Satversmes tiesas 19.03.2002. spriedums / LV, 44, 20.03.2002. / Stājas spēkā 19.03.2002.
19.02.2004. likums / LV, 30, 25.02.2004.; Ziņotājs, 6, 25.03.2004. / Stājas spēkā 10.03.2004.
Satversmes tiesas 06.04.2005. spriedums / LV, 55, 07.04.2005. / Stājas spēkā 07.04.2005.
09.06.2005. likums / LV, 94, 15.06.2005.; Ziņotājs, 13, 14.07.2005. / Stājas spēkā 16.06.2005.
20.10.2005. likums / LV, 179, 09.11.2005.; Ziņotājs, 24, 22.12.2005. / Stājas spēkā 01.01.2006.
02.11.2006. likums / LV, 183, 15.11.2006.; Ziņotājs, 24, 28.12.2006. / Stājas spēkā 01.01.2007.
08.11.2007. likums / LV, 190, 27.11.2007.; Ziņotājs, 24, 27.12.2007. / Stājas spēkā 01.01.2008.
28.02.2008. likums / LV, 35, 04.03.2008.; Ziņotājs, 7, 10.04.2008. / Stājas spēkā 05.03.2008.
10.04.2008. likums / LV, 64, 24.04.2008.; Ziņotājs, 10, 22.05.2008. / Stājas spēkā 01.06.2008.
19.06.2008. likums / LV, 98, 27.06.2008.; Ziņotājs, 14, 24.07.2008. / Stājas spēkā 01.07.2008.
12.03.2009. likums / LV, 43, 18.03.2009.; Ziņotājs, 8, 23.04.2009. / Stājas spēkā 01.04.2009.
16.06.2009. likums / LV, 100, 30.06.2009.; Ziņotājs, 15, 13.08.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
01.12.2009. likums / LV, 199, 18.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.
21.01.2010. likums / LV, 16, 29.01.2010. / Stājas spēkā 30.01.2010.
20.12.2010. likums / LV, 205, 29.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
08.12.2011. likums / LV, 202, 23.12.2011. / Stājas spēkā 01.01.2012.
14.06.2012. likums / LV, 104, 04.07.2012. / Stājas spēkā 18.07.2012.
Satversmes tiesas 31.01.2013. spriedums / LV, 23, 01.02.2013. / Stājas spēkā 01.02.2013.
23.05.2013. likums / LV, 112, 12.06.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
09.07.2013. likums / LV, 137, 17.07.2013. / Stājas spēkā 18.07.2013.
19.09.2013. likums / LV, 194, 04.10.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
03.04.2014. likums / LV, 75, 15.04.2014. / Stājas spēkā 16.04.2014.
Satversmes tiesas 11.12.2014. spriedums / LV, 250, 16.12.2014. / Stājas spēkā 16.12.2014.
18.06.2015. likums / LV, 122, 27.06.2015. / Stājas spēkā 01.07.2015.
10.03.2016. likums / LV, 57, 22.03.2016. / Stājas spēkā 01.06.2016.
23.11.2016. likums / LV, 241, 10.12.2016. / Stājas spēkā 01.04.2017.
Satversmes tiesas 15.06.2017. spriedums / LV, 121, 19.06.2017. / Stājas spēkā 19.06.2017.
22.06.2017. likums / LV, 128, 29.06.2017. / Stājas spēkā 01.01.2018.
26.04.2018. likums / LV, 87, 03.05.2018. / Stājas spēkā 01.07.2018.
27.09.2018. likums / LV, 196, 04.10.2018. / Stājas spēkā 01.01.2019.
13.11.2019. likums / LV, 240, 28.11.2019. / Stājas spēkā 01.01.2020.
24.11.2020. likums / LV, 240A, 11.12.2020. / Stājas spēkā 01.01.2021.
17.12.2020. likums / LV, 250, 29.12.2020. / Stājas spēkā 01.01.2021.
14.07.2022. likums / LV, 137A, 19.07.2022. / Stājas spēkā 20.07.2022.
08.03.2023. likums / LV, 57A, 21.03.2023. / Stājas spēkā 01.07.2023.
05.04.2023. likums / LV, 75, 18.04.2023. / Stājas spēkā 19.04.2023.
15.06.2023. likums / LV, 116A, 16.06.2023. / Stājas spēkā 17.06.2023.
09.11.2023. likums / LV, 226, 22.11.2023. / Stājas spēkā 01.07.2024.
07.12.2023. likums / LV, 247, 21.12.2023. / Stājas spēkā 01.01.2024.
04.12.2024. likums / LV, 248, 19.12.2024. / Stājas spēkā 01.01.2025.
12.12.2024. likums / LV, 251, 28.12.2024. / Stājas spēkā 01.01.2025.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Par valsts pensijām

I nodaļa
Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **apdrošināšanas stāžs** — pilnos gados izteikts laika periods, kurā sociāli apdrošinātā persona (turpmāk — apdrošinātā persona) pati veikusi sociālās apdrošināšanas iemaksas vai par to veiktas vai bija jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas, kas attiecas uz tām sociāli apdrošināmajām personām, kuras apdrošināšanas iemaksas veic ar citu personu starpniecību vai par kurām maksājumus izdara citas personas;

2) *(izslēgts ar 20.12.2001. likumu)*;

3) **apdrošināšanas iemaksas** — sociālās apdrošināšanas iemaksas, ko pensiju apdrošināšanai un invaliditātes apdrošināšanai par apdrošināto personu veicis darba devējs vai pati apdrošinātā persona vai kas veiktas no valsts pamatbudžeta vai attiecīgajiem sociālās apdrošināšanas speciālajiem budžetiem, vai arī iemaksas, kas bija jāveic par tām sociāli apdrošināmajām personām, kuras apdrošināšanas iemaksas veic ar citu personu starpniecību vai par kurām maksājumus izdara citas personas;

4) **apdrošināšanas iemaksu alga** — ienākumi, no kuriem izdarītas un aprēķinātas sociālās apdrošināšanas iemaksas;

5) **apdrošināšanas iemaksu algas indekss** — kārtējā un iepriekšējā gada apdrošināšanas iemaksu algu summu attiecība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 20.12.2001. un 20.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

2.pants. Likuma uzdevums

Šā likuma uzdevums ir noteikt:

1) uz apdrošināšanas iemaksām balstītas valsts obligātās pensiju apdrošināšanas sistēmas principus;

2) kārtību, kādā valsts sociālās apdrošināšanas pensiju nodrošina vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma gadījumā.

3.pants. Tiesības uz valsts sociālās apdrošināšanas pensiju

(1) Tiesības uz valsts sociālās apdrošināšanas pensiju (turpmāk — valsts pensija) saskaņā ar šā likuma nosacījumiem ir Latvijas teritorijā dzīvojošām personām, kas bijušas pakļautas valsts obligātajai pensiju apdrošināšanai. Eiropas Savienības dalībvalstīs, Eiropas Ekonomikas zonas valstīs un valstīs, ar kurām ir spēkā līgums par sadarbību sociālās drošības jomā, dzīvojošām personām tiesības uz pensiju nosaka, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (turpmāk — regula Nr. 883/2004) vai Saeimas apstiprinātos starptautiskos līgumus.

(2) Personai, kurai vienlaikus ir tiesības gan uz šajā likumā noteikto valsts pensiju, gan uz pensiju, ko izmaksā no valsts budžeta saskaņā ar citu likumu, piešķir vienu pensiju, ņemot vērā šīs personas izvēli, ja citos likumos nav noteikta citāda kārtība.

(3) Personai, kurai ir tiesības pievienoties pensiju shēmai, ko paredz Padomes 1968.gada 29.februāra regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68, ar ko nosaka Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumus un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (turpmāk — Padomes regula Nr. 259/68), valsts obligātajā pensiju apdrošināšanas sistēmā

uzkrātā pensijas kapitāla aprēķināšanu, nodošanu Eiropas Savienības pensiju shēmai un saņemšanu no tās nosaka Ministru kabinets.

(4) Personai, kura pastāvīgi dzīvo ārpus Latvijas teritorijas un kurai nav tiesību uz pensiju atbilstoši šā panta pirmajā daļā noteiktajam, saskaņā ar šā likuma nosacījumiem ir tiesības uz vecuma un apgādnieka zaudējuma pensiju, ja saskaņā ar šo likumu ir uzkrāts pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2001., 20.10.2005., 19.06.2008. un 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023. Sk. pārejas noteikumu 81. punktu)

4.pants. Valsts obligātajai pensiju apdrošināšanai pakļautās personas

(Izslēgts ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

5.pants. Gada ienākums, no kura tiek izdarītas sociālās apdrošināšanas iemaksas, un šo iemaksu apjoms

(Izslēgts ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

6. pants. Līdzekļi valsts pensiju izmaksāšanai

(Izslēgts ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

7.pants. Valsts pensiju veidi

Saskaņā ar šo likumu ir šādi valsts pensiju veidi:

1) vecuma pensija;

2) invaliditātes pensija;

3) apgādnieka zaudējuma pensija.

8.pants. Apmēra ziņā lielākās valsts pensijas piešķiršana

Apdrošinātajai personai, kurai vienlaikus ir tiesības uz dažāda veida valsts pensijām, piešķirama apmēra ziņā lielākā valsts pensija. Pensiju var pieprasīt jebkurā laikā bez termiņa ierobežojuma, tiklīdz radušās tiesības uz to.

9.pants. Valsts pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs

(1) Valsts pensijas apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas stāža, kurā ieskaitāmi mēneši, kuros veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam.

(2) Apdrošināšanas stāžu veido apdrošināšanas iemaksu periodi, kuru laikā:

1) persona bijusi obligāti sociāli apdrošināmā persona kā:

a) darba ņēmējs, kurš normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija reģistrēts sociālās apdrošināšanas iemaksu administrācijā un par kuru veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas,

b) pašnodarbinātais, kurš veicis apdrošināšanas iemaksas;

2) apdrošinātā persona atzīta par invalīdu, nestrādā un par šo personu no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdarītas apdrošināšanas iemaksas. Aprēķinot vecuma pensiju, minētās apdrošinātās personas invaliditātes laiks ņemams vērā tikai līdz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanai;

3) apdrošinātā persona saskaņā ar likumu "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" saņem sakarā ar slimību vai darbspēju zaudējumu slimības pabalstu vai atlīdzību par darbspēju zaudējumu un par šo personu no darba negadījumu speciālā budžeta izdarītas apdrošināšanas iemaksas. Apdrošinātā persona atzīta par invalīdu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību,

nestrādā un par šo personu no darba negadījumu speciālā budžeta izdarītas apdrošināšanas iemaksas. Aprēķinot vecuma pensiju, minētās apdrošinātās personas invaliditātes laiks ņemams vērā tikai līdz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanai;

4) apdrošinātā persona saņem bezdarbnieka pabalstu un saskaņā ar likumu "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" par šo personu no nodarbinātības speciālā budžeta izdarītas apdrošināšanas iemaksas;

5) persona, nebūdama darbā slimības dēļ, saņem slimības, maternitātes vai paternitātes pabalstu un par šo personu no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdarītas apdrošināšanas iemaksas;

6) persona ir brīvprātīgi pievienojusies sociālajai apdrošināšanai un veikusi apdrošināšanas iemaksas attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam;

7) apdrošinātā persona saņem vecāku pabalstu saskaņā ar likumu "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" un par šo personu no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdarītas apdrošināšanas iemaksas;

8) persona saskaņā ar Pašvaldības domes deputāta statusa likuma 15.[1] pantu saņem pabalstu un par šo personu no pašvaldības budžeta līdzekļiem ir izdarītas apdrošināšanas iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai;

9) persona ir bijusi apdrošināta Eiropas Savienības pensiju shēmā, ja pensijas kapitāls ir saņemts un ieskaitīts Latvijas valsts pensiju sistēmā.

(3) Ja apdrošināšanas iemaksas izdarītas no valsts pamatbudžeta, apdrošināšanas stāžu veido arī šādi apdrošināšanas iemaksu periodi:

1) *(izslēgts ar 19.06.2008. likumu)*;

2) *(izslēgts ar 27.12.1996. likumu)*;

3) laiks bērna kopšanai, līdz viņš sasniedz pusotra gada vecumu;

4) laiks, kad persona, kuras laulātais (kam piešķirts diplomātiskais rangs saskaņā ar "Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu") pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs, uzturas attiecīgajā ārvalstī kā diplomātisko un konsulāro dienestu pildošas personas laulātais;

5) laiks, kad persona, kuras laulātais pilda militārā dienesta pienākumus ārpus valsts, izņemot gadījumus, kad šis karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā, uzturas ārvalstī kopā ar laulāto;

6) laiks, kurā persona saņem atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi;

7) laiks, kurā persona saņem bērna invalīda kopšanas pabalstu;

8) laiks, kurā persona veic algotus pagaidu sabiedriskos darbus;

9) laiks, kurā persona saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu;

10) laiks, kurā persona uzturas attiecīgajā ārvalstī kā Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) pārstāvja vai sakaru virsnieka laulātais;

11) laiks, kurā persona pilda valsts aizsardzības dienestu.

(4) Šā panta trešās daļas 4., 5. un 10. punktā noteiktais apdrošināšanas iemaksu periods attiecināms arī uz personām, kuras uzturas ārvalstī kopā ar personu, kas pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs, vai pilda militārā dienesta pienākumus ārpus valsts, izņemot gadījumus, kad šis karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā, uzturas attiecīgajā ārvalstī kā Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) pārstāvis vai sakaru virsnieks, un par kurām attiecībā uz šo personu Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas (turpmāk — partneris).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996., 27.12.1996., 20.11.1997., 20.12.2001., 20.10.2005., 19.06.2008.,

14.06.2012., 09.07.2013., 17.12.2020., 05.04.2023., 08.03.2023. un 09.11.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2024.)

10.pants. Apdrošināšanas stāža apliecināšana

Apdrošināšanas stāžu apliecina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā uzkrātie dati, kas pierāda apdrošināšanas iemaksu izdarīšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

II nodaļa
Tiesības uz vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensiju

11.pants. Tiesības uz vecuma pensiju

(1) Tiesības uz vecuma pensiju ir sievietēm un vīriešiem, kuri sasnieguši 65 gadu vecumu un kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 20 gadiem.

(2) *(Izslēgta ar 05.08.1999. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 20.12.2001. likumu)*

(4) Tiesības uz vecuma pensiju piecus gadus pirms šā panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas, ja apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, ir bērna vecākam vai aizbildnim, kurš laika periodā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu, ne mazāk kā astoņus gadus ir aprūpējis piecus vai vairāk bērnus vai bērnu, kurš normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā vismaz astoņus gadus ir bijis atzīts par bērnu ar invaliditāti. Šādu tiesību nav personai, kurai atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības vai kura atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas nekārtīgas šo pienākumu izpildīšanas dēļ.

(5) Personām, kurām piešķirta vecuma pensija, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izsniedz pensionāra apliecību.

(6) Personām, izņemot šā likuma 3. panta ceturtajā daļā minētās personas, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, divus gadus pirms šā panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas ir tiesības vecuma pensiju pieprasīt priekšlaicīgi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.08.1999., 04.11.1999., 20.12.2001., 20.10.2005., 19.06.2008., 14.06.2012. un 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023. Grozījums par sestās daļas papildināšanu pēc vārda "Personām" ar vārdiem un skaitli "izņemot šā likuma 3. panta ceturtajā daļā minētās personas" stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu. Ceturtā daļa, ciktāl tā liedz personai tiesības uz vecuma pensiju pirms likumā noteiktā vecuma sasniegšanas un nosaka prasību konstatēt, ka bērnam invaliditāte ir bijusi atzīta atbilstoši viņa aprūpes laikā piemērotajos PSRS normatīvajos aktos paredzētajiem invaliditātes noteikšanas kritērijiem, atzīta par spēkā neesošu no 19.06.2017. ar Satversmes tiesas 15.06.2017. spriedumu. Sk. pārejas noteikumu 8.[1], 8.[2] un 60. punktu)

12.pants. Vecuma pensijas aprēķināšana

(1) Vecuma pensiju aprēķina pēc šādas formulas:

$$P = K / G$$

P — gada pensija, kuras divpadsmitā daļa ir mēneša pensija;

K — apdrošinātās personas pensijas kapitāls, kas reģistrēts šīs personas personīgajā kontā un aktualizēts, ņemot vērā ikgadējos apdrošināšanas iemaksu algas indeksus. Ikgadējā apdrošināšanas iemaksu algas indeksa noteikšanā piemēro apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma robežu, kas nepārsniedz 15 procentus. Pensijas kapitāla aktualizēšanas un apdrošināšanas iemaksu algas indeksu aprēķināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Pensijas kapitāls, kuram piemēroti apdrošināšanas iemaksu algas indeksi, ņemot vērā apdrošinātās personas izvēli, pieprasot vecuma pensiju, papildināms ar:

1) fondētās pensijas kapitālu, kas uzkrāts atbilstoši Valsts fondēto pensiju likumam;

2) *(izslēgts ar 20.10.2005. likumu)*;

G — laika posms (gados), par kuru no pensijas piešķiršanas gada tiek plānota vecuma pensijas izmaksa.

(2) Personām, kurām ir šajā likumā noteiktais vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs, vecuma pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par minimālās vecuma pensijas apmēru, un to nosaka šādā kārtībā:

1) ja atbilstoši šā panta pirmajai daļai aprēķinātā (pārrēķinātā) vecuma pensija ir mazāka par šā panta $2.^1$ daļā noteikto minimālās vecuma pensijas apmēru, tad no valsts pamatbudžeta līdzekļiem izmaksā pensijas daļu līdz noteiktajam minimālajam apmēram;

2) ja persona ir iegādājusies dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi un tās apmērs kopā ar atbilstoši šā panta pirmajai daļai aprēķināto (pārrēķināto) vecuma pensiju ir mazāks par šā panta $2.^1$ daļā noteikto minimālās vecuma pensijas apmēru, tad no valsts pamatbudžeta līdzekļiem izmaksā pensijas daļu līdz noteiktajam minimālajam apmēram.

(2^1) Minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzi nosaka procentuālā apmērā (noapaļotu līdz veseliem *euro*) no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī (turpmāk — ienākumu mediāna), un tā ir 25 procentu apmērā no ienākumu mediānas, personām ar invaliditāti kopš bērnības — 30 procentu apmērā no ienākumu mediānas. Minimālās vecuma pensijas apmēru nosaka, minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzei piemērojot koeficientu 1,2, un par katru nākamo gadu, kas pārsniedz šajā likumā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo apdrošināšanas stāžu, apmēru palielina par diviem procentiem no minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzes. Mainoties vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā apdrošināšanas stāža lielumam, minimālās vecuma pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par iepriekš noteikto minimālās vecuma pensijas apmēru atbilstoši konkrētajam apdrošināšanas stāžam.

(2^2) Minimālās vecuma pensijas apmēru nosaka pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas) dienā, kā arī pārskatot minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzi. Minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzi pārskata atbilstoši likumā "Par sociālo drošību" noteiktajai minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanas kārtībai.

(2^3) Piešķirot personai vecuma pensiju šā likuma 3. panta ceturtajā daļā minētajā gadījumā, nepiemēro šā panta otrajā daļā noteiktos minimālos apmērus.

(3) *(Izslēgta ar 02.11.2006. likumu)*

(4) Ja atbilstoši šā panta pirmajai daļai pensijas kapitāla aktualizācijai aprēķinātais ikgadējais apdrošināšanas iemaksu algas indekss ir mazāks par skaitli "1", pensijas kapitāla aktualizācijai piemēro indeksu "1". Gadam, kurā pensijas kapitāla indeksācijai aprēķinātais indekss ir mazāks par skaitli "1", sekojošajos gados, kuros pensijas kapitāla aktualizācijai aprēķinātais indekss ir lielāks par skaitli "1", tas tiek aizstāts ar indeksu "1" līdz gadam, kad iepriekšējo gadu negatīvo un tiem sekojošo pozitīvo indeksu reizinājums ir lielāks par skaitli "1". Šajā gadā pensijas kapitāla aktualizācijai piemēro apdrošināšanas iemaksu algas indeksu, ko veido iepriekšējo gadu negatīvo un tiem sekojošo pozitīvo indeksu reizinājums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.1997., 20.11.1997., 04.11.1999., 20.12.2001., 20.10.2005., 02.11.2006., 14.06.2012., 18.06.2015., 13.11.2019., 24.11.2020., 17.12.2020., 08.03.2023. un 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023. $2.^3$ daļa stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

13.pants. Pensijas aprēķināšanai piemērojamais laika periods (gados), par kuru no pensijas piešķiršanas gada tiek plānota vecuma pensijas izmaksa

Ministru kabinets, pamatojoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem un Labklājības ministrijas aprēķiniem, nosaka pensijas aprēķināšanai piemērojamo plānoto vecuma pensijas izmaksas laika periodu (gados), par kuru no vecuma pensijas piešķiršanas gada tiek plānota vecuma pensijas izmaksa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. un 08.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

14.pants. Tiesības uz invaliditātes pensiju

(1) Pirms šā likuma 11.pantā noteiktā vecuma sasniegšanas tiesības uz invaliditātes pensiju saskaņā ar šo likumu ir apdrošinātajām personām ar apdrošināšanas stāžu, kas nav mazāks par trim gadiem, ja tās atzītas par invalīdiem,

izņemot personas, kuru invaliditātes cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība vai kurām vecuma pensija (arī citas valsts vecuma pensija), ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi, piešķirta pirms minētā vecuma sasniegšanas.

(2) Personām, kuru invaliditātes cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, atlīdzību par darbspēju zaudējumu piešķir un izmaksā saskaņā ar likumu "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996., 19.06.2008., 08.12.2011. un 14.06.2012. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

15.pants. Invaliditātes noteikšana

Invaliditāti personai nosaka saskaņā ar Invaliditātes likumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

16.pants. Invaliditātes pensijas aprēķināšana

(1) Invaliditātes pensiju atkarībā no tā, kāda invaliditātes grupa ir noteikta — pirmā, otrā vai trešā —, piešķir:

1) I un II grupas invaliditātes gadījumā pēc šādas formulas:

I grupas invalīdiem

$$P = 0{,}45 \times Vi + \frac{ASi}{ASie} \times Vi \times 0{,}1$$

II grupas invalīdiem

$$P = 0{,}4 \times Vi + \frac{ASi}{ASie} \times Vi \times 0{,}1$$

P — pensija,

Vi — apdrošinātās personas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga par jebkuriem 36 mēnešiem pēc kārtas (neatkarīgi no tā, cik ilgs bijis pārtraukums darbā) pēdējo piecu gadu laikā pirms invaliditātes pensijas piešķiršanas,

ASi — apdrošinātās personas individuālais apdrošināšanas stāžs,

ASie — maksimāli iespējamais apdrošināšanas stāžs no likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktā vecuma sasniegšanas līdz šā likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai;

2) III grupas invaliditātes gadījumā — invaliditātes pensijas aprēķina bāzes līmenī (noapaļotu līdz veseliem *euro*), kas ir 25 procentu apmērā no ienākumu mediānas, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības — 30 procentu apmērā no ienākumu mediānas (turpmāk — invaliditātes pensijas aprēķina bāze).

(2) I un II grupas invaliditātes pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par attiecīgo invaliditātes pensijas aprēķina bāzi, kurai piemērots koeficients 1,6 — I grupas invaliditātes gadījumā — vai koeficients 1,4 — II grupas invaliditātes gadījumā. Ja aprēķinātā (pārrēķinātā) I un II grupas invaliditātes pensija ir mazāka par šajā daļā noteikto invaliditātes pensijas apmēru, tad no valsts pamatbudžeta līdzekļiem izmaksā pensijas daļu līdz minētajam I un II grupas invaliditātes pensijas apmēram.

(2^1) Invaliditātes pensijas apmēru, kāds atbilstoši invaliditātes grupai noteikts šā panta pirmās daļas 2. punktā un šā panta otrajā daļā, pārskata atbilstoši likumā "Par sociālo drošību" noteiktajai minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanas kārtībai.

(3) Ja persona piecus gadus pirms invaliditātes pensijas piešķiršanas nav bijusi pakļauta invaliditātes apdrošināšanai, invaliditātes pensija no valsts pamatbudžeta līdzekļiem piešķirama apmērā, kāds atbilstoši invaliditātes grupai noteikts šā panta otrajā daļā.

(4) Mainoties invaliditātes grupai, I un II grupas invaliditātes pensijas apmērs pārrēķināms no invaliditātes atkārtotas noteikšanas dienas šajā pantā noteiktajā kārtībā, ņemot vērā apdrošinātās personas individuālo un maksimāli iespējamo apdrošināšanas stāžu, vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, kāda bija ņemta vērā, piešķirot (pārrēķinot) invaliditātes pensiju, un pensijas pārrēķina daļas, kas bija aprēķinātas līdz invaliditātes grupas maiņas dienai saskaņā ar šā likuma 24.panta piekto daļu. Ja personai ir apdrošināšanas periods, kas uzkrāts pēc pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas) līdz iepriekšējam mēnesim, kurā mainās invaliditātes grupa, tad, mainoties invaliditātei

uz I vai II grupu, par šo apdrošināšanas periodu nosaka pensijas pārrēķina daļu atbilstoši šā likuma 24.panta piektajai daļai un to pievieno šajā daļā noteiktajā kārtībā aprēķinātajai pensijai. Ja invaliditātes grupa tiek mainīta no vieglākas uz smagāku vai tiek atjaunota iepriekš noteiktā smagākā invaliditātes grupa, pārrēķinātais invaliditātes pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par iepriekš saņemtās invaliditātes pensijas apmēru.

(5) Ministru kabinets nosaka vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas nosacījumus invaliditātes pensijas noteikšanai, tajā skaitā aprēķina formulu un iemaksu algas apmēru, ko piemēro gadījumā, ja apdrošinātajai personai šā panta pirmajā daļā noteiktajā periodā apdrošināšanas iemaksu algas nav bijis, kā arī iemaksu algas aprēķināšanas kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996., 21.10.1998., 20.12.2001., 20.10.2005., 09.07.2013. likumu, Satversmes tiesas 11.12.2014. spriedumu, 18.06.2015., 24.11.2020., 17.12.2020. un 08.03.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2023.)

17.pants. Invaliditātes pensijas izmaksas pārtraukšana

(1) Invalīdiem, kas sasnieguši šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteikto vecumu, invaliditātes pensijas vietā piešķirama vecuma pensija.

(2) *(Izslēgta ar 05.08.1999. likumu)*

(3) Vecuma pensija aprēķināma šā likuma 12.pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.08.1999. likumu, kas stājas spēkā 07.12.1999. Sk. 05.08.1999. likuma Pārejas noteikumus.)

18.pants. Tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju

(1) Tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, ja apgādnieks ir bijis apdrošinātā persona, saskaņā ar šo likumu ir viņa ģimenes locekļiem neatkarīgi no apgādnieka nāves cēloņa, izņemot šā panta otrajā daļā minēto gadījumu.

(2) Ja apgādnieka nāves cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, atlīdzību par apgādnieka zaudējumu piešķir un izmaksā saskaņā ar likumu "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

19.pants. Ģimenes locekļi, kuriem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju

(1) Tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju ir darba nespējīgiem mirušā apgādnieka ģimenes locekļiem, kas bijuši viņa apgādībā (20.pants). Mirušā bērniem apgādnieka zaudējuma pensiju piešķir neatkarīgi no tā, vai viņi ir bijuši mirušā apgādībā.

(2) Par darba nespējīgiem ģimenes locekļiem uzskatāmi:

1) bērni, kas ir jaunāki par 18 gadiem, kā arī bērni neatkarīgi no vecuma, ja viņi kļuvuši par invalīdiem pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas;

2) brāļi, māsas un mazbērni, kas ir jaunāki par 18 gadiem, ja viņiem nav darbspējīgu vecāku, kā arī brāļi, māsas un mazbērni neatkarīgi no vecuma, ja viņiem nav darbspējīgu vecāku un ja viņi kļuvuši par invalīdiem pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.

(3) Šā likuma noteikumi, kas skar mirušā ģimeni, attiecas arī uz bezvēsts prombūtnē esošā ģimeni, ja apgādnieka bezvēsts prombūtne ir atzīta likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Par darba nespējīgiem ģimenes locekļiem uzskatāmas arī šā panta otrajā un trešajā daļā norādītās personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās laikā, kad iestājusies apgādnieka nāve, vai vēlāk mācās vai studē vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs, koledžās vai augstskolās pilna laika klātienē, izņemot laiku, kad persona ir pārtraukusi studijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2001. un 09.07.2013. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2013.)

20.pants. Par apgādājamiem uzskatāmie ģimenes locekļi

Mirušā ģimenes locekļi uzskatāmi par viņa apgādībā bijušiem, ja tas viņus uzturēja vai viņi no tā saņēma palīdzību, kas viņiem bija pastāvīgs un galvenais eksistences līdzekļu avots.

21.pants. Adoptētā tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju

(1) Adoptētajam ir tādas pašas tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju kā īstajiem bērniem.

(2) Tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, kas adoptētajam bija radušās pirms adopcijas, zūd no tā mēneša, kas seko mēnesim, kurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļā saņemta informācija par adopcijas faktu. Tiesa nosūta informāciju par adopcijas faktu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai 15 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

22.pants. Padēla un pameitas tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju

(Izslēgts ar 02.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

23.pants. Apgādnieka zaudējuma pensijas aprēķināšana

(1) Šā likuma 19.pantā minētajiem mirušā apgādnieka ģimenes locekļiem apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru aprēķina no apgādnieka iespējamās vecuma pensijas šādā apmērā:

1) vienam bērnam — 50 procenti no pensijas;

2) diviem bērniem — 75 procenti no pensijas;

3) trim un vairāk bērniem — 90 procenti no pensijas.

(2) Bērniem, kuri zaudējuši abus vecākus, apgādnieka zaudējuma pensiju piešķir par katru no vecākiem un to aprēķina šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

(3) Iespējamā vecuma pensija aprēķināma šā likuma 12.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajā kārtībā, pieņemot, ka līdz mēnesim, kurā apgādnieks sasniegtu vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu, ir veiktas apdrošināšanas iemaksas no tādas apdrošināšanas iemaksu algas, kāda apgādniekam vidēji bija darba vai tam pielīdzinātajos periodos, bet tad, ja vidējā apdrošināšanas iemaksu alga šajos periodos ir bijusi mazāka par 40 procentiem no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas (kalendāra gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā tiek piešķirta pensija), vai arī tad, ja apgādniekam pēc šā likuma spēkā stāšanās vispār nav bijis darba un tam pielīdzināto periodu, — no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 40 procentiem (kalendāra gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā tiek piešķirta pensija). Aprēķinot iespējamo vecuma pensiju, fondētās pensijas kapitālu ņem vērā, ja apgādnieka nāves gadījumā fondētās pensijas kapitāls ieskaitīts valsts pensiju speciālajā budžetā.

(4) Ja apgādnieka apdrošināšanas stāžs iespējamai vecuma pensijai nav mazāks, kā noteikts šajā likumā pensijas piešķiršanas dienā, un aprēķinātā (pārrēķinātā) apgādnieka zaudējuma pensija ir mazāka par šā panta devītajā daļā noteikto minimālo apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru katram bērnam, tad no valsts pamatbudžeta līdzekļiem izmaksā pensijas daļu līdz noteiktajam minimālajam apmēram.

(5) Ja apgādnieka zaudējuma pensijas apmērs, kas aprēķināts, ievērojot apgādnieka apdrošināšanas iemaksas un apdrošināšanas stāžu, nesasniedz šā panta devītajā daļā noteikto minimālo apmēru katram bērnam, starpība starp šo noteikto minimālo apmēru un katram bērnam aprēķināto apgādnieka zaudējuma pensiju tiek segta no valsts pamatbudžeta, ievērojot šā likuma 26.pantā minētos nosacījumus, un tās izmaksa nodrošināma no gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētās valsts pamatbudžeta dotācijas, kura tiek ieskaitīta valsts pensiju speciālajā budžetā.

(6) Ja apgādnieka zaudējuma pensija par vienu no vecākiem ir jau piešķirta (neatkarīgi no tās piešķiršanas laika), tā netiek pārrēķināta, zaudējot otru no vecākiem. Šādā gadījumā par otru vecāku tiek piešķirta atsevišķa apgādnieka zaudējuma pensija, kuru piešķir termiņos, kādi norādīti šā likuma 30.panta ceturtajā daļā, un aprēķina kārtībā, kāda noteikta šā panta pirmajā daļā, ievērojot nosacījumus, kādi attiecībā uz apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru minēti šā panta otrajā daļā.

(7) Apgādnieka zaudējuma pensijas saņēmējam ir tiesības pieprasīt no kopējā pensijas apmēra izdalīt viņam pienākošos pensijas daļu. Pensijas daļu izdala šā likuma 30.panta ceturtajā daļā noteiktajos termiņos, ņemot vērā jau izmaksātās pensijas summas. Ja viens no izdalītās pensijas daļas saņēmējiem zaudē tiesības uz pensiju, pārējiem turpina izmaksāt iepriekš noteikto pensijas daļu (izņemot gadījumu, kad pensijas izmaksa pārtraukta sakarā ar šā likuma 19.panta ceturtajā daļā minētā vecuma sasniegšanu). Ja zaudētās tiesības triju mēnešu laikā nav atjaunotas, pārējiem apgādnieka zaudējuma pensijas saņēmējiem pensiju pārrēķina šā likuma 25.panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā.

(8) Ja, aprēķinot iespējamo vecuma pensiju saskaņā ar šā panta trešo daļu, iespējamais apdrošināšanas stāža periods līdz dienai, kad apgādnieks sasniegtu vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu, pārklājas divās vai vairākās valstīs, pensijas aprēķināšanai piemērojamo iespējamo apdrošināšanas stāžu aprēķina pēc šādas formulas:

$$AS = \frac{ASie}{ASi} \times ASL$$

AS — apdrošināšanas stāžs;

ASi — mirušā apgādnieka individuālais apdrošināšanas stāžs (kopējais visās valstīs);

ASie — apdrošināšanas stāžs, kas būtu uzkrāts no apgādnieka nāves dienas līdz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanai;

ASL — mirušā apgādnieka uzkrātais apdrošināšanas stāžs, kas noteikts saskaņā ar šo likumu.

(9) Minimālās apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru katram bērnam, izņemot gadījumu, kad apgādnieka zaudējuma pensija ir piešķirta saskaņā ar šā likuma 3. panta ceturto daļu, nosaka procentuālā apmērā (noapaļotu līdz veseliem *euro*) no ienākumu mediānas, un tas ir:

1) bērnam līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai — 25 procentu apmērā no ienākumu mediānas;

2) bērnam no septiņu gadu vecuma — 30 procentu apmērā no ienākumu mediānas.

(10) Minimālās apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru pārskata atbilstoši likumā "Par sociālo drošību" noteiktajai minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanas kārtībai.

(11) Ja mirušā apgādnieka valsts fondēto pensiju shēmā uzkrātais fondētās pensijas kapitāls tiek ieskaitīts valsts pensiju speciālajā budžetā un mirušajam apgādniekam bija noteikta invaliditāte uz mūžu un piešķirta invaliditātes pensija vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, tad saskaņā ar šā panta trešo daļu aprēķinātā iespējamā vecuma pensija nedrīkst būt mazāka par iepriekš saņemto invaliditātes pensiju vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996., 21.10.1998., 20.12.2001., 20.10.2005., 23.11.2016., 24.11.2020., 17.12.2020., 08.03.2023. un 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023. Grozījums devītās daļas ievaddaļā par tās papildināšanu pēc vārdiem "katram bērnam" ar vārdiem un skaitli "izņemot gadījumu, kad apgādnieka zaudējuma pensija ir piešķirta saskaņā ar šā likuma 3. panta ceturto daļu" stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

24.pants. Valsts pensijas apmēra palielināšana sakarā ar apdrošināšanas iemaksu veikšanu par periodu pēc pensijas piešķiršanas

(1) Ja par periodu pēc vecuma vai invaliditātes pensijas (I vai II grupas invaliditātes gadījumā) piešķiršanas (pārrēķināšanas) ir veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas, pensiju Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra pārrēķina automātiski.

(1^1) Automātiskais pensijas pārrēķins veicams ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem no iepriekšējā pensijas pārrēķina vai 12 mēnešiem pēc pensijas piešķiršanas, skaitot šo periodu no mēnesim, kurā piešķirta pensija, sekojošā mēneša pirmā datuma.

(2) Pārrēķināto vecuma pensiju veido agrāk aprēķinātā (pārrēķinātā) pensija un pensijas pārrēķina daļa, kas saskaņā ar šā likuma 12. panta pirmajā daļā noteikto kārtību aprēķināta, ņemot vērā pensijas kapitālu, ko persona

uzkrājusi pēc pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas).

(3) *(Izslēgta ar 05.08.1999. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 05.08.1999. likumu)*

(5) Pārrēķināto I un II grupas invaliditātes pensiju veido agrāk aprēķinātā (pārrēķinātā) pensija un pensijas pārrēķina daļa, kas tiek aprēķināta, izmantojot šādu formulu:

I grupas invalīdiem:

$$P1 = (Asi\ 1/Asie\ 1) \times Vi\ 1 \times 0,45$$

II grupas invalīdiem:

$$P1 = (Asi\ 1/Asie\ 1) \times Vi\ 1 \times 0,4,$$ kur

P1 — pensijas pārrēķina daļa;

Asi 1 — to mēnešu skaits, kuros pēc pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas) veiktas vai bija jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas invaliditātes apdrošināšanai;

Asie 1 — maksimāli iespējamais apdrošināšanas stāžs (izteikts mēnešos) no likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktā vecuma sasniegšanas līdz šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai;

Vi 1 — personas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga par papildinātajiem mēnešiem, kuros pēc pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas) veiktas vai bija jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas invaliditātes apdrošināšanai.

(6) Ja I un II grupas invaliditātes pensija ir noteikta atbilstoši šā likuma 16. panta trešajai daļai, tad pensijas pārrēķina daļa, kas tiek aprēķināta saskaņā ar šā panta piektajā daļā norādīto formulu, ir aprēķinātā pensija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996., 27.12.1996., 05.08.1999., 20.12.2001., 20.10.2005., 02.11.2006., 09.07.2013., 18.06.2015., 08.03.2023. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025. Pirmās daļas jaunā redakcija un 1.[1] daļa stājas spēkā 01.04.2026. Sk. pārejas noteikumu 84. punktu)

24.[1] pants. Valsts pensijas apmēra palielināšana sakarā ar pievienoto fondētās pensijas kapitālu
(Izslēgts no 01.01.2022. ar 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021. Sk. pārejas noteikumu 77. punktu)

25.pants. Piešķirtās valsts pensijas pārrēķināšanas gadījumi un termiņi

(1) Tiesības uz valsts pensijas palielināšanu var iegūt sakarā ar:

1) apdrošināšanas stāža papildināšanu;

2) to ģimenes locekļu skaita palielināšanos, kuriem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju;

3) fondētās pensijas kapitāla pievienošanu;

4) *(izslēgts ar 20.10.2005. likumu);*

5) apdrošināšanas iemaksu papildināšanu šā likuma 24. pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Ja ir iegūtas tiesības uz valsts pensijas palielināšanu, pensiju pārrēķina šādos termiņos:

1) šā panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajā gadījumā — ar tā mēneša pirmo dienu, kurā pensionārs pieprasījis pārrēķināt pensiju, ja attiecīgo iesniegumu un visus nepieciešamos dokumentus viņš iesniedzis līdz 15.datumam ieskaitot, un ar nākamā mēneša pirmo dienu, ja iesniegums un visi nepieciešamie dokumenti iesniegti pēc 15.datuma;

2) šā panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajā gadījumā — šā likuma 30.panta ceturtajā daļā noteiktajā termiņā;

3) šā panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajā gadījumā — ar dienu, kad iesniegts pieprasījums pensijas piešķiršanai;

4) *(izslēgts ar 20.10.2005. likumu);*

5) šā panta pirmās daļas 5. punktā noteiktajā gadījumā — katra gada 1. aprīlī. Ja pensionārs vēlas, lai pensija tiktu pārrēķināta citā datumā, viņš iesniedz iesniegumu, kurā norāda mēnesi, kura pirmajā datumā turpmāk automātiski pārrēķināma viņam piešķirtā (pārrēķinātā) pensija. Iesniegums par pensijas pārrēķina datuma maiņu iesniedzams ne vēlāk kā divus mēnešus pirms nākamā automātiskā pensijas pārrēķina datuma.

(3) Ja ir samazinājies ģimenes locekļu skaits, kuriem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, apgādnieka zaudējuma pensiju pārrēķina ar dienu, kad minētie apstākļi iestājušies.

(20.12.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.10.2005., 17.12.2020. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025. Pirmās daļas 1. punkta jaunā redakcija, pirmās daļas 5. punkts un otrās daļas 5. punkts stājas spēkā 01.04.2026. Sk. pārejas noteikumu 84. un 85. punktu)

26.pants. Valsts pensijas pārskatīšana

(1) Valsts pensiju vai tās daļas apmēru, kas nepārsniedz iepriekšējā kalendāra gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī apmēru (noapaļotu līdz veseliem *euro*), pārskata reizi gadā 1.oktobrī, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un 50 procentus no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem (turpmāk — iemaksu algas indekss), ievērojot šā panta ceturtajā un piektajā daļā noteikto, kā arī šādus nosacījumus:

1) ja kopējais faktisko patēriņa cenu indekss un iemaksu algas indekss ir mazāks par skaitli "1", valsts pensiju nepārskata;

2) ja apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procenti ir lielāki par 15 procentiem, iemaksu algas indeksa noteikšanai piemēro 15 procentus;

3) ja pensijas pārskatīšanai kārtējā gadā aprēķinātais pensijas apmērs ir mazāks par iepriekšējā gadā pārskatīšanai noteikto pensijas apmēru, pensiju pārskata līdz iepriekšējā gadā noteiktajam pensijas apmēram.

(2) Politiski represētajām personām, personām ar I grupas invaliditāti, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem un personām, kurām vecuma pensija piešķirta pirms šā likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas sakarā ar tāda bērna aprūpi un audzināšanu, kuram noteikta invaliditāte, vai sakarā ar piecu un vairāk bērnu aprūpi un audzināšanu, pensiju neatkarīgi no tās apmēra pārskata reizi gadā 1. oktobrī, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un iemaksu algu indeksu un ievērojot šā panta pirmajā daļā minētos nosacījumus.

(3) Ministru kabinets nosaka valsts pensijas pārskatīšanā piemērojamā faktiskā patēriņa cenu indeksa un iemaksu algas indeksa noteikšanas kārtību, kā arī valsts pensijas pārskatīšanas kārtību.

(4) Vecuma pensiju pārskatīšanai atkarībā no personas apdrošināšanas stāža, par kuru ir piešķirta (pārrēķināta) pensija, piemēro nevis 50 procentus, bet gan šādus apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentus:

1) 60 procentus — ja stāžs ir no 30 līdz 39 gadiem vai ja vecuma pensija piešķirta par darbu kaitīgos, smagos vai sevišķi kaitīgos, sevišķi smagos darba apstākļos;

2) 70 procentus — ja stāžs ir no 40 līdz 44 gadiem;

3) 80 procentus — ja stāžs ir 45 gadi un vairāk.

(5) Ja vecuma pensijas apmēra pārskatīšanai iespējams piemērot vairākus šā panta ceturtajā daļā minētos nosacījumus, pensijas pārskatīšanai piemēro lielākos iemaksu algas pieauguma procentus.

(6) Pārskatot pensiju vai pensijas daļu, ko izmaksā no valsts pamatbudžeta līdzekļiem līdz vecuma pensijas, invaliditātes pensijas un apgādnieka zaudējuma pensijas minimālajam apmēram, pārskatīto pensiju vai pensijas daļu finansē no valsts pamatbudžeta līdzekļiem, ievērojot šajā pantā minētos nosacījumus.

(03.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.03.2016., 22.06.2017., 27.09.2018., 08.03.2023. un 04.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

26.[1] pants. Vidējā apdrošināšanas iemaksu alga

(1) Vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valstī pārskata periodā aprēķina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem datiem par sociāli apdrošināto personu apdrošināšanas iemaksu algu summu pārskata periodā, no kuras veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas, un to mēnešu skaitu šajā periodā, par kuriem sociāli apdrošinātajām personām veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas.

(2) Pensijas teorētiskā apmēra noteikšanai [aprēķinā tiek ņemti vērā vairākās Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstīs uzkrātie apdrošināšanas un tai pielīdzinātie periodi] saskaņā ar regulu Nr. 883/2004 attiecībā uz citu ES un EEZ dalībvalstu apdrošināšanas periodiem pieņem, ka personas apdrošināšanas iemaksu alga konkrētajā gadā ir vienāda ar iepriekšējā gada vidējo apdrošināšanas iemaksu algu Latvijā.

(3) Personai, uz kuru attiecas Padomes regula Nr. 259/68, vidējo apdrošināšanas iemaksu algu par Eiropas Savienības institūcijās nostrādāto periodu, kurā tā saņēmusi pensijas kapitālu no Eiropas Savienības pensiju shēmas, aprēķina Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(21.10.1998. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.10.2005., 02.11.2006., 19.06.2008., 08.12.2011. un 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023.)

III nodaļa
Valsts pensijas piešķiršana

27.pants. Valsts pensijas pieprasīšanas kārtība

Valsts pensiju pieprasa likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktajā kārtībā.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

28.pants. Valsts pensiju piešķiršana un pārrēķināšana Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļā

(1) Pensijas pieprasījumu un pensijas piešķiršanai (pārrēķināšanai) nepieciešamos dokumentus, kā arī datus par pensijas pieprasītāja veikto apdrošināšanas iemaksu periodu un apjomu izskata Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļa, un tās amatpersona pieņem attiecīgu lēmumu.

(2) Ja pensijas pieprasījums tiek noraidīts, lēmumā norādāmi atteikuma iemesli.

(3) Valsts pensijas piešķiršanas, pārrēķināšanas un izmaksāšanas noteikumus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(20.12.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.10.2005. un 18.06.2015. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

29.pants. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administratīvo aktu apstrīdēšana un pārsūdzēšana

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras amatpersonu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību persona var apstrīdēt, mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas iesniedzot iesniegumu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktoram. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

(20.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

30.pants. Valsts pensijas piešķiršanas termiņi

(1) Vecuma pensiju piešķir uz mūžu.

(2) Invaliditātes pensiju piešķir uz laiku, kurā personai noteikta invaliditāte, bet ne ilgāk kā līdz šā likuma 11.pantā noteiktā vecuma sasniegšanai.

(3) Apgādnieka zaudējuma pensiju piešķir uz laiku, kamēr mirušā ģimenes loceklis tiek uzskatīts par darba

nespējīgu saskaņā ar šā likuma 19. pantu.

(4) Pensiju piešķir ar dienu, kad radušās tiesības uz pensiju, taču ne agrāk kā sešus mēnešus pirms pensijas pieprasījuma un pensijas piešķiršanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dienas.

(5) Pensija, uz kuru likumā noteiktajos gadījumos ir zaudētas tiesības, atjaunojama ar dienu, kad no jauna iegūtas tiesības uz to, taču ne agrāk kā sešus mēnešus pirms pensijas atjaunošanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dienas. Atjaunojot pensiju, tā pārskatāma saskaņā ar šā likuma 26.pantu. Ja no invaliditātes pensijas izmaksas pārtraukšanas dienas pagājuši vairāk nekā pieci gadi, invaliditātes pensiju piešķir no jauna.

(6) *(Izslēgta ar 20.10.2005. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 05.08.1999., 20.12.2001., 20.10.2005., 08.12.2011. un 14.06.2012. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2012. Grozījumi attiecībā uz skaitļa "12" aizstāšanu ar vārdu "seši" stājas spēkā 01.01.2014. Sk. pārejas noteikumu 59.punktu)

31.pants. Valsts pensijas piešķiršanas termiņš sakarā ar pensijas veida maiņu

Pārejot no viena valsts pensijas veida uz otru, jaunā veida valsts pensijas piešķiršanas termiņš nosakāms saskaņā ar šā likuma 30.panta noteikumiem.

IV nodaļa
Valsts pensijas izmaksa

32.pants. Valsts pensijas izmaksāšanas kārtība

(1) Valsts pensijas izmaksājamas par kārtējo mēnesi, bet apgādnieka zaudējuma pensijas — par iepriekšējo mēnesi. Valsts pensija pēc pensijas saņēmēja pieprasījuma pārskaitāma viņa Latvijas Republikas kredītiestādes vai pasta norēķinu sistēmas (PNS) kontā vai piegādājama pensijas saņēmēja dzīvesvietā par maksu, ieturot no pensijas tās piegādes izdevumus saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto maksu par pensijas, pabalsta vai atlīdzības piegādi.

(2) Pensijas saņēmējs var pilnvarot citu personu saņemt pensiju.

(3) *(Izslēgta ar 05.08.1999. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 20.12.2001. likumu)*

(5) Pensija, kuras izmaksa pārtraukta, pamatojoties uz pensijas saņēmēja iesniegumu, atjaunojama (neatkarīgi no izmaksas pārtraukšanas laika) ar dienu, kad saņemts iesniegums par pensijas izmaksas atjaunošanu. Atjaunotā pensija par laiku, kad tās izmaksa bija pārtraukta, pārskatāma saskaņā ar šā likuma 26.pantu.

(6) Latvijas Republikā piešķirtā pensija, kuras izmaksa pārtraukta sakarā ar personas izbraukšanu uz dzīvi ārvalstīs, atjaunojama ar pieprasījuma iesniegšanas dienu, ja persona ir atgriezusies uz dzīvi Latvijas Republikā vai dzīvo citas ES vai EEZ dalībvalsts teritorijā, vai valstī, ar kuru noslēgts līgums sociālās drošības jomā. Ja ES vai EEZ teritorijā dzīvojoša persona pieprasījumu par pensijas atjaunošanu iesniedz līdz 2006.gada 30.aprīlim, pensijas izmaksu atjauno ar 2004.gada 1.maiju. Atjaunotā pensija par laiku, kad tās izmaksa bija pārtraukta, pārskatāma saskaņā ar šā likuma 26.pantu.

(7) Pensijas saņēmējs, kas ilgstoši (ilgāk par diviem mēnešiem) uzturas ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā, var iesniegt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai iesniegumu par pensijas pārskaitīšanu šīs iestādes kontā, lai nodrošinātu tās izmaksu. Pensijas pārskaitīšana ārstniecības iestādes kontā iespējama, ja pensijas saņēmējs par to iepriekš vienojies ar attiecīgās iestādes administrāciju un saņēmis rakstveida saskaņojumu.

(8) Gadījumā, kad pensijas saņēmējs vairs neuzturas ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā, vai viņa nāves gadījumā minētā iestāde mēneša laikā atmaksā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai pensijas saņēmējam neizmaksāto pensijas summu.

(9) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra izskata pieprasījumu par izmaksāto valsts pensiju par pagājušo periodu, bet ne ilgāku par trim gadiem.

(10) Pensijas saņēmējs, kas uzturas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, iesniedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai iesniegumu par pensijas un piemaksas pārskaitīšanu šīs institūcijas kontā. Gadījumā, kad pensijas saņēmējam ir pārtraukta vai apturēta pakalpojuma sniegšana ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, vai viņa nāves gadījumā minētā institūcija septiņu dienu laikā atmaksā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai pensijas saņēmējam neizmaksāto pensijas un piemaksas summu, kā arī institūcijas sniegtā pakalpojuma apmaksai neizmantoto summu.

(11) Ja vecuma pensiju piešķir par periodu, kurā izmaksāta atlīdzība par darbspēju zaudējumu, tad izmaksājamo pensiju samazina par saņemtās atlīdzības summu.

(12) Vecuma pensiju, kas saskaņā ar šā likuma 11.panta sesto daļu piešķirta priekšlaicīgi, līdz šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai izmaksā 50 procentu apmērā. Ja persona, kurai vecuma pensija piešķirta priekšlaicīgi, laika periodā līdz 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai kļūst par obligāti sociāli apdrošināmu personu (darba ņēmēju, pašnodarbināto vai personu, kas piedalās algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos) vai izbrauc uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs, ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi, tai uz šo laiku vecuma pensijas izmaksu pārtrauc.

(13) Ja vecuma pensiju piešķir pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas, tās izmaksu pārtrauc uz laiku, kamēr vecuma pensijas saņēmējs saņem bezdarbnieka pabalstu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.08.1999., 04.11.1999., 20.12.2001., 20.10.2005., 19.06.2008., 16.06.2009., 08.12.2011., 14.06.2012., 09.07.2013., 18.06.2015., 17.12.2020., 08.03.2023. un 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023. Grozījums 12. daļas otrajā teikumā par tās papildināšanu pēc vārdiem "sabiedriskajos darbos)" ar vārdiem un skaitļiem "vai izbrauc uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs, ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi" stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

33.pants. Avansi

(1) Ja apdrošinātajai personai ir tiesības uz pensiju, bet pensijas apmēra noteikšanai nav visas nepieciešamās informācijas, pensijas pieprasītājam izmaksā avansu. Avansu izmaksā ne ilgāk par sešiem mēnešiem, skaitot no nākamā mēneša pēc pensijas pieprasījuma iesniegšanas dienas. Avansa izmaksas termiņš nav attiecināms uz gadījumiem, kad piemēro regulu Nr. 883/2004 vai starptautiskos līgumus.

(2) Ja izmaksātais avanss pārsniedz summu, kāda personai pienākas, pārmaksāto summu atgūst atbilstoši likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktajam par pārmaksu atgūšanu.

(3) Aprēķinot avansu, ņem vērā valsts fondēto pensiju shēmā uzkrāto fondētās pensijas kapitālu, ja tas ir ieskaitīts valsts pensiju speciālajā budžetā.

(4) Līdz dienai, kad tiek saņemta informācija par mūža pensijas mēneša apmēru, kas noteikts atbilstoši dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) līgumam par valsts fondēto pensiju shēmā uzkrātā fondētās pensijas kapitāla izmantošanu, vecuma pensija, kas atbilstoši šim likumam nosakāma minimālajā apmērā vai iepriekš saņemtās pensijas apmērā, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā, aprēķinātajā apmērā tiek izmaksāta avansā. Avansu izmaksā ne ilgāk par vienu gadu, skaitot no nākamā mēneša pēc pensijas pieprasījuma iesniegšanas dienas.

(20.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.2011., 14.06.2012., 18.06.2015. un 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021. Trešā un ceturtā daļa stājas spēkā 01.01.2023. Sk. pārejas noteikumu 76. punktu)

34. pants. Valsts pensijas saņēmēja pienākumi

(1) Valsts pensijas saņēmēja pienākums ir ziņot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļai par tādu apstākļu iestāšanos, kas izraisa pensijas izmaksas pārtraukšanu vai grozījumus izmaksājamās pensijas apmērā.

(2) Valsts pensijas saņēmēja pienākums ir pārmaksātās pensijas summas, kas saskaņā ar tiesību normām viņam nepienākas, atlīdzināt atbilstoši likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktajam par pārmaksu atgūšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 05.08.1999., 20.10.2005. un 18.06.2015. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

35.pants. Valsts pensijas izmaksa par pagājušo laiku

(1) Aprēķinātās valsts pensijas summas, ko pensijas saņēmējs laikā nav saņēmis, izmaksā par pagājušo laiku,

bet ne ilgāku par trim gadiem pirms pensijas pieprasījuma iesniegšanas dienas.

(2) *(Izslēgta ar 02.11.2006. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

36.pants. Ieturējumi no valsts pensijas un pārmaksātās pensijas atgūšana

(1) Ieturējumus no valsts pensijas izdara:

1) pamatojoties uz tiesas nolēmumiem un citu institūciju (amatpersonu) lēmumiem, kurus saskaņā ar likumu izpilda tiesas nolēmumu izpildīšanai noteiktajā kārtībā;

2) pamatojoties uz institūciju (amatpersonu) lēmumiem, kuri izpildāmi bezstrīda kārtībā;

3) pamatojoties uz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas amatpersonas lēmumu, lai atgūtu tās pensijas summas, kas pensionāram pārmaksātas. Pārmaksātās pensijas summas, kas saskaņā ar tiesību normām personai nepienācās, atgūst atbilstoši likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktajam par pārmaksu atgūšanu.

(2) Ieturējumi no valsts pensijas aprēķināmi no pensijas saņēmējam izmaksājamās summas. Kopējā ieturējumu summa mēnesī nedrīkst pārsniegt 30 procentus no pensijas. Ja pensijas izmaksa tiek izbeigta pirms parāda dzēšanas, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas atlikušo parāda daļu piedzen likumā noteiktajā kārtībā. Izmaksājamais invaliditātes pensijas apmērs pēc ieturējumu izdarīšanas nedrīkst būt mazāks par attiecīgo invaliditātes pensijas aprēķina bāzi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 05.08.1999., 20.12.2001., 20.10.2005., 08.12.2011., 18.06.2015. un 24.11.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

37. pants. Nesaņemtās pensijas izmaksa un pabalsti sakarā ar pensijas saņēmēja nāvi

(1) Izmaksai aprēķinātās pensijas summas, kas nav izmaksātas līdz pensionāra nāvei, ir tiesības saņemt pensijas saņēmēja laulātajam, pirmās un otrās pakāpes radiniekiem, bet citai personai — uz mantojuma apliecības vai tiesas nolēmuma pamata.

(2) Pensijas saņēmēja nāves gadījumā viņa ģimenei vai personai, kas uzņēmusies apbedīšanu, izmaksā apbedīšanas pabalstu divu mēnešu pensijas (ieskaitot piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim) apmērā. Tiesības uz pabalstu ir, ja tas pieprasīts sešu mēnešu laikā no pensijas saņēmēja nāves dienas.

(3) Pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam, kurš ir Latvijas Republikas vecuma, invaliditātes, izdienas vai speciālās valsts pensijas saņēmējs, pamatojoties uz viņa pieprasījumu, piešķir pabalstu 50 procentu apmērā no mirušajam laulātajam saskaņā ar šo likumu piešķirtās pensijas (ieskaitot piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim). Tiesības uz pabalstu ir 12 mēnešus no pensijas saņēmēja nāves dienas, ja pieprasījums iesniegts sešu mēnešu laikā no pensijas saņēmēja nāves dienas. Ja pieprasījums iesniegts vēlāk, tiesības uz pabalstu rodas ne agrāk kā sešus mēnešus pirms pieprasījuma iesniegšanas dienas un ir ne ilgāk kā līdz dienai, kad pagājuši 12 mēneši no pensijas saņēmēja nāves dienas. Pabalstu izmaksā šā likuma 32. panta pirmajā daļā un 38. pantā noteiktajā kārtībā.

(4) Šā panta pirmajā daļā noteiktās tiesības saņemt izmaksai aprēķinātās pensijas summas, kas nav izmaksātas līdz pensionāra nāvei, un trešajā daļā noteiktās tiesības ir arī pensijas saņēmēja partnerim.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006., 19.06.2008., 08.12.2011., 14.06.2012., 26.04.2018. un 09.11.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2024.)

38. pants. Pensijas pārrēķins un izmaksa personām, kuras izbrauc uz ārvalstīm vai atgriežas no tām

(1) Personām, kuras izbrauc uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs, Latvijas Republikā piešķirtās valsts pensijas izmaksa turpināma Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, ja starptautiskajos līgumos, ko apstiprinājusi Saeima, nav noteikts citādi.

(2) Personām, kuras izbrauc uz pastāvīgu dzīvi ārvalstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai valsts, ar kuru ir spēkā līgums par sadarbību sociālās drošības jomā, vecuma un

apgādnieka zaudējuma pensiju pārrēķina, turpmāk izmaksājot aprēķināto (pārrēķināto) pensijas apmēru bez valsts pamatbudžeta daļas, ja tāda iepriekš bija piešķirta.

(3) Personām, kamēr tās pastāvīgi dzīvo ārvalstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai valsts, ar kuru ir spēkā līgums par sadarbību sociālās drošības jomā, pensiju izmaksā, nepiemērojot šā likuma 12. panta otrajā daļā, 16. panta pirmās daļas 2. punktā, otrajā un trešajā daļā un 23. panta devītajā daļā noteikto.

(4) Personām, kuras atgriežas uz pastāvīgu dzīvi Latvijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, vai valstī, ar kuru ir spēkā līgums par sadarbību sociālās drošības jomā, pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par minimālo pensijas apmēru, kāds noteikts iesnieguma par dzīvesvietas maiņu iesniegšanas dienā šā likuma 12. panta otrajā daļā, 16. panta pirmās daļas 2. punktā, otrajā un trešajā daļā un 23. panta devītajā daļā, ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi. Nosakot minimālo vecuma pensijas apmēru, ņem vērā apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts saskaņā ar šo likumu.

(20.12.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2023. likumu, kas stājas spēkā 17.06.2023. Panta nosaukuma jaunā redakcija un otrā, trešā un ceturtā daļa stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

Pārejas noteikumi

1. Apdrošināšanas stāžam līdz 1990. gada 31. decembrim Latvijas pilsoņiem ir pielīdzināms Latvijas teritorijā uzkrātais darba un tam pielīdzinātais periods, šā punkta 1., 2. un 10. apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods, kā arī, ja personas apdrošināšanas stāžs Latvijā pēc 1996. gada 1. janvāra ir vismaz 20 gadu, — bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, ja šajā teritorijā nav spēkā regula Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprināts starptautisks līgums, bet ārvalstniekiem, bezvalstniekiem un Latvijas nepilsoņiem — Latvijas teritorijā uzkrātais darba un tam pielīdzinātais periods, šā punkta 10. apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods, kā arī, ja personas apdrošināšanas stāžs Latvijā pēc 1996. gada 1. janvāra ir vismaz 20 gadu, — šā punkta 4. un 5. apakšpunktā norādītie bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darbam pielīdzinātie periodi, ja šajā teritorijā nav spēkā regula Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprināts starptautisks līgums. Apdrošināšanas stāžam līdz 1990. gada 31. decembrim, bet šā punkta 11. apakšpunktā minētajā gadījumā — apdrošināšanas stāžam līdz 1995. gada 31. decembrim pielīdzināmi šādi darbam pielīdzinātie periodi:

1) obligātais aktīvais militārais dienests PSRS Bruņotajos spēkos un alternatīvais (darba) dienests;

2) dienests Latvijas Republikas armijā, Latvijas pilsoņiem — arī dienests PSRS Bruņotajos spēkos;

2^1) *(izslēgts ar 27.09.2018. likumu)*;

3) dienests ierindas un komandējošā sastāva amatos iekšlietu iestādēs, izņemot VDK;

4) mācību laiks augstākajās mācību iestādēs, kā arī citās mācību iestādēs pēc vidējās izglītības iegūšanas, bet ne vairāk par pieciem gadiem attiecībā uz specialitātēm, kurās izglītības iegūšanai bija noteikti ne vairāk kā pieci gadi, un ne vairāk par sešiem gadiem attiecībā uz specialitātēm, kurās izglītības iegūšanai bija noteikti vairāk nekā pieci gadi;

5) mācību laiks aspirantūras dienas nodaļā, bet ne vairāk par trim gadiem, pēcdiploma izglītības un kvalifikācijas paaugstināšanas laiks;

6) individuālais darbs;

7) laiks, kad kopts I grupas invalīds vai bērns invalīds līdz 16 gadu vecumam, kā arī cilvēks, kas sasniedzis 80 gadu vecumu;

8) laiks, kad māte audzinājusi bērnu līdz 8 gadu vecumam;

9) algots darbs reliģiskajās organizācijās;

10) politiski represēto ieslodzījuma vietās, nometinājumā, tajā skaitā PSRS Iekšlietu ministrijas Galvenās rūpniecības uzņēmumu celtniecības pārvaldes nr.907 pārzinātajos darbos, un izsūtījumā, kā arī bēgšanā no šīm vietām pavadītais laiks trīskāršā apmērā, bet Galējos Ziemeļos un tiem pielīdzinātajos rajonos — pieckārtīgā apmērā. Rajonus, kas uzskatāmi par Galējo Ziemeļu un tiem pielīdzinātajiem rajoniem, nosaka

Ministru kabinets. Tām personām, kurām šis stāžs noteikts seškārtīgā apmērā, aprēķinātais stāžs tiek saglabāts;

11) laiks, kad apdrošinātā persona atzīta par I, II vai III grupas invalīdu un nestrādā (arī sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību), bet ne ilgāk kā līdz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanai; minētais laiks ņemams vērā tikai vecuma pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanai;

12) nodarbinātība kolhoza biedra statusā no 16 gadu vecuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996., 27.12.1996., 20.11.1997., 20.12.2001., 20.10.2005., 19.06.2008., 14.06.2012., 03.04.2014., 27.09.2018. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

2. No 1991.gada 1.janvāra līdz 1995.gada 31.decembrim apdrošināšanas stāžu veido darbs un tam pielīdzinātie periodi, kuri norādīti šā punkta 1., 2. un 3.apakšpunktā un kuros bija jāveic, bet attiecībā uz pašnodarbinātām personām ir veiktas apdrošināšanas iemaksas, un šā punkta 4., 5., 6. un 7.apakšpunktā norādītie darbam pielīdzinātie periodi, kuros ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Darbs apdrošināšanas stāžu veido tad, ja darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija reģistrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksu (sociālā nodokļa) maksātājs. Apdrošināšanas stāžam pielīdzināti šādi nodarbinātības periodi:

1) obligātais aktīvais militārais dienests un alternatīvais (darba) dienests;

2) dienests Latvijas Republikas armijā, Latvijas pilsoņiem — arī dienests PSRS Bruņotajos spēkos;

3) dienests ierindas un komandējošā sastāva amatos iekšlietu iestādēs, izņemot VDK;

4) mācību laiks augstākajās mācību iestādēs, kā arī citās mācību iestādēs pēc vidējās izglītības iegūšanas;

5) pēcdiploma izglītības un kvalifikācijas paaugstināšanas laiks;

6) laiks, kad kopts I grupas invalīds vai bērns invalīds līdz 16 gadu vecumam, kā arī cilvēks, kas sasniedzis 80 gadu vecumu;

7) laiks, kad māte audzinājusi bērnu līdz 8 gadu vecumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996., 20.12.2001., 20.10.2005., 03.04.2014., 27.09.2018. un 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

2.[1] Šo pārejas noteikumu 1. un 2.punktā noteikto periodu aprēķināšanas, pierādīšanas un uzskaites kārtību, kā arī šo periodu aprēķināšanas nosacījumus nosaka Ministru kabinets.

(20.12.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

2.[2] Nosakot tiesības uz valsts pensijas piešķiršanu un pārrēķinu, saskaņā ar šo likumu neņem vērā:

1) apdrošināšanas periodus, ja tie ņemti vērā, piešķirot citas valsts pensiju, ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi;

2) līdz 1995.gada 31.decembrim uzkrātos apdrošināšanas periodus personai, uz kuru attiecas Padomes regula Nr. 259/68 un kurai par šiem periodiem aprēķinātais pensijas sākuma kapitāls, kas nodots Eiropas Savienības pensiju shēmai, nav atmaksāts;

3) līdz 1990. gada 31. decembrim uzkrātos apdrošināšanas periodus citā valstī, ja ar šo valsti Latvijai noslēgts starptautisks līgums sociālās drošības jomā vai piemērojami regulas Nr. 883/2004 nosacījumi.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.06.2012. un 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

3. Izdevumi, kas saistīti ar šo pārejas noteikumu 1. un 2.punktā minēto periodu iekļaušanu pensiju aprēķināšanā, sedzami no valsts pensiju speciālā budžeta, izņemot izdevumus, kas saistīti ar šo pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktā noteiktajiem atvieglojumiem. Izdevumi, kas saistīti ar pensijas apmēra palielināšanu, piemērojot šo pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktā, kā arī 10.punkta 3.un 4.apakšpunktā noteiktos atvieglojumus, ar 2003.gada 1.janvāri sedzami no valsts pamatbudžeta līdzekļiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(20.12.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

4. Apdrošināšanas iemaksas no sociālās apdrošināšanas budžeta līdzekļiem tiek izdarītas:

1) par personu, kurai piešķirts bezdarbnieka statuss un kura saņem bezdarbnieka pabalstu, līdz likuma "Par obligāto sociālo apdrošināšanu bezdarba gadījumam" spēkā stāšanās dienai;

2) par nestrādājošu personu, kura atzīta par invalīdu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību pirms likuma "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" spēkā stāšanās dienas.

(27.12.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.01.1997.)

5. Personai, kura līdz likuma "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" spēkā stāšanās dienai atzīta par invalīdu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, vai tās nāves gadījumā personai, kas bijusi tās apgādībā, invaliditātes pensija vai apgādnieka zaudējuma pensija piešķirama un izmaksājama saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām". Tas attiecas arī uz personu:

1) kurai invaliditāte sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību noteikta pēc 1997.gada 1.janvāra, bet šī persona cietusi nelaimes gadījumā darbā vai strādājusi apstākļos, kas ir cēlonis arodslimībai, līdz šim termiņam;

2) kuras apgādnieks miris pēc 1997.gada 1.janvāra, bet viņa nāves cēlonis bija līdz šim termiņam notikušais nelaimes gadījums darbā vai arodslimība.

(27.12.1996. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

6. Par apdrošināto personu iemaksu periodos, kas minēti šā likuma 9.panta trešajā daļā, apdrošināšanas iemaksas līdz 1997.gadam tiek izdarītas no sociālās apdrošināšanas budžeta līdzekļiem, bet no 1997.gada — no valsts pamatbudžeta līdzekļiem.

7. Pārejas periodā apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, apliecinoši dokumenti ir:

1) darba grāmatiņa;

2) darba līgumu grāmatiņa;

3) dokuments, kas apliecina apdrošināšanas iemaksu izdarīšanu;

4) citi dokumenti, kas apliecina apdrošināšanas stāžu (izziņas, darba līgumi un to izpildi apliecinoši dokumenti u.c.).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

8. Vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums, kāds līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai bija noteikts 1990.gada 29.novembra likuma "Par valsts pensijām" 8.panta otrajā punktā un 9. — 12.pantā, 1996.gadā ir paaugstināms par vienu gadu, un ar katra nākamā gada 1.jūliju tas pieaug par sešiem mēnešiem, līdz tiek sasniegts 65 gadu vecums.

Vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums vīriešiem — no 60 līdz 65 gadiem — ar 2000.gada 1.janvāri pieaug pakāpeniski — ar katra gada 1.janvāri par sešiem mēnešiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.08.1999., 04.11.1999., 20.12.2001. un 14.06.2012. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

8.[1] Šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktais vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums — no 62 līdz 65 gadiem — pieaug pakāpeniski, un no 2014.gada 1.janvāra tas ir 62 gadi un trīs mēneši, no 2015.gada 1.janvāra — 62 gadi un seši mēneši, no 2016.gada 1.janvāra — 62 gadi un deviņi mēneši, no 2017.gada 1.janvāra — 63 gadi, no 2018.gada 1.janvāra — 63 gadi un trīs mēneši, no 2019.gada 1.janvāra — 63 gadi un seši mēneši, no 2020.gada 1.janvāra — 63 gadi un deviņi mēneši, no 2021.gada 1.janvāra — 64 gadi, no 2022.gada 1.janvāra — 64 gadi un trīs mēneši, no 2023.gada 1.janvāra — 64 gadi un seši mēneši, no 2024.gada 1.janvāra — 64 gadi un deviņi mēneši, no

2025.gada 1.janvāra — 65 gadi.

(14.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

8.[2] No 2014.gada 1.janvāra līdz 2024.gada 31.decembrim šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktais vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs ir 15 gadi.

(14.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

8.[3] Nosakot vecumu, no kura ir tiesības uz vecuma pensiju priekšlaicīgi vai uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem, ņem vērā šo pārejas noteikumu 8.[1] punktā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu attiecīgajā kalendāra gadā.

(17.12.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

9. Izdarot grozījumus apdrošināšanas iemaksu tarifos, pārtraucama turpmāka apdrošināšanas stāža noteikšana, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem par darbu sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos vai kaitīgos un smagos darba apstākļos, saglabājot tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem par agrāk nostrādāto laiku, ievērojot vecumu, kāds norādīts šo pārejas noteikumu 8.punktā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2010., 08.12.2011. un 14.06.2012. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

10. Piešķirot pensiju šajā likumā noteiktajā kārtībā (ievērojot nosacījumus, kādi norādīti šā punkta 1.apakšpunktā), tās aprēķināšanai uzkrātais pensijas kapitāls līdz 2006.gadam indeksējams pēc šajā punktā noteiktajiem koeficientiem šādos gadījumos:

1) to tiesību kompensēšanai, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai bija noteiktas 1990.gada 29.novembra likuma "Par valsts pensijām" 9.— 11.pantā un 12.panta 1. un 2.punktā, ja nav sasniegts 65 gadu vecums un ievēroti šādi nosacījumi:

Kategorijas un nosacījumi	Koeficients vīriešiem	Koeficients sievietēm
Invalīdi uz mūžu ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku: vīriešiem — par 25 gadiem, sievietēm — par 20 gadiem	1,09	1,1
Sievietes, kurām ir pieci vai vairāk bērni vai bērns invalīds kopš bērnības un kuras ir izaudzinājušas bērnus līdz 8 gadu vecumam, ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku par 20 gadiem	—	1,1
Liliputi, punduri un neredzīgie ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku: vīriešiem — par 20 gadiem, sievietēm — par 15 gadiem	1,33	1,37
Personas, kuras ir strādājušas darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem, ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku: vīriešiem — par 20 gadiem, sievietēm — par 15 gadiem, ja vismaz ceturtā daļa no tiem nostrādāti darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem	1,2	1,22
Personas, kuras ir strādājušas darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem, ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku: vīriešiem — par 25 gadiem, sievietēm — par 20 gadiem, ja vismaz ceturtā daļa no tiem nostrādāti darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem	1,09	1,1

2) piešķirot apgādnieka zaudējuma pensiju bērniem, kas pēc Černobiļas AES avārijas dzimuši tās seku likvidēšanas dalībnieku ģimenēs, pensijas aprēķināšanai mirušā apgādnieka iespējamais pensijas kapitāls indeksējams ar koeficientu 1,1;

3) piešķirot vecuma pensiju politiski represētajām personām ar apdrošināšanas stāžu vīriešiem — ne mazāku par 25 gadiem, sievietēm — ne mazāku par 20 gadiem, to uzkrātais pensijas kapitāls indeksējams ar koeficientu 1,1;

4) sakarā ar politiski represētās personas statusa iegūšanu piešķirtā valsts pensija pārrēķināma, ņemot vērā papildus pierādīto apdrošināšanas stāžu un ievērojot šā punkta 3.apakšpunktā vai 16.punkta 7.apakšpunktā noteikto. Pensija pārrēķināma šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā noteiktajos termiņos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 05.08.1999., 20.12.2001. un 14.06.2012. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

11. Nosakot tiesības uz pensiju sakarā ar apdrošināšanas stāžu, kāds norādīts šo pārejas noteikumu 10.punkta

1.apakšpunktā par darbu sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos vai kaitīgos un smagos darba apstākļos Latvijas teritorijā, piemērojami saraksti, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai noteica ražotņu, darbu un profesiju atbilstību darbam, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

12. Pārtraukt ar 1998.gada 1.janvāri apdrošināšanas stāža noteikšanu, kas dod tiesības uz izdienas pensiju saskaņā ar nolikumu "Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)", bet ar 1999.gada 1.janvāri — apdrošināšanas stāža noteikšanu, kas dod tiesības uz izdienas pensiju saskaņā ar nolikumu "Par izdienas pensijām".

Personām, kuras līdz 1999.gada 1.janvārim nostrādājušas attiecīgajās profesijās ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no apdrošināšanas stāža, kas saskaņā ar nolikumu "Par izdienas pensijām" nepieciešams attiecīgās izdienas pensijas piešķiršanai, saglabājas tiesības uz izdienas pensiju, ja ir ievēroti pārējie minētajā nolikumā noteiktie nosacījumi. Izdienas pensiju izmaksā no valsts pensiju speciālā budžeta.

Līdz 1998.gada 1.janvārim saskaņā ar nolikumu "Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)" piešķirto izdienas pensiju izmaksa turpināma no valsts pensiju speciālā budžeta.

No valsts pensiju speciālā budžeta izmaksājamās izdienas pensijas pārskatāmas atbilstoši kārtībai, kādu nosaka šā likuma 26.pants, ievērojot šo pārejas noteikumu 15.punktu.

No valsts pensiju speciālā budžeta izmaksājamās izdienas pensijas izmaksu pārtrauc laikā, kad izdienas pensijas saņēmējs saņem bezdarbnieka pabalstu. Ja persona 2007.gada 31.decembrī vienlaikus ir gan izdienas pensijas, gan bezdarbnieka pabalsta saņēmēja, tad šai personai ar 2008.gada 1.februāri pārtrauc izdienas pensijas izmaksu uz atlikušo bezdarbnieka pabalsta izmaksas termiņu.

Izdienas pensijas pārmaksāšanas gadījumā pārmaksāto summu, pamatojoties uz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas amatpersonas lēmumu, ik mēnesi ietur 10 procentu apmērā no turpmāk izmaksājamās pensijas.

No valsts pensiju speciālā budžeta finansējamās izdienas pensijas izmaksājamas šā likuma IV nodaļā noteiktajā kārtībā.

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā personām, kurām piešķirta izdienas pensija saskaņā ar nolikumu “Par izdienas pensijām” vai nolikumu “Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)”, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra izsniedz izdienas pensijas saņēmēja apliecību.

(20.11.1997. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.11.2007., 08.12.2011., 14.06.2012. un 10.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2016.)

12.[1] Personām, kurām izdienas pensija piešķirta saskaņā ar nolikumu "Par izdienas pensijām" vai nolikumu "Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)" un kuras šā likuma 11.panta pirmajā daļā, ievērojot šā likuma pārejas noteikumu 8.[1] punktu, noteikto vecumu sasniegušas pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas, piešķirama vecuma pensija, ievērojot šādus nosacījumus:

1) saskaņā ar nolikumu "Par izdienas pensijām" piešķirtās izdienas pensijas vietā piešķirtā vecuma pensija nedrīkst būt mazāka par izdienas pensiju, kas saņemta līdz vecuma pensijas piešķiršanas dienai, izņemot gadījumu, kad tiesības uz vecuma pensiju tiek iegūtas tikai sakarā ar starptautisko līgumu sociālās drošības jomā vai regulas Nr. 883/2004 piemērošanu, vai gadījumu, kad apdrošināšanas stāžs, par kuru aprēķināta vecuma pensija, ir mazāks par apdrošināšanas stāžu, par kuru aprēķināta izdienas pensija. Ja persona iegādājusies dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi, tad no valsts budžeta līdzekļiem saglabājamo izdienas pensijas apmēru nosaka kā starpību starp iepriekš saņemtās izdienas pensijas mēneša apmēru un mūža pensijas mēneša apmēru, kas noteikts atbilstoši dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) līgumam par valsts fondēto pensiju shēmā uzkrātā fondētās pensijas kapitāla izmantošanu.;

2) saskaņā ar nolikumu "Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)" piešķirtās izdienas pensijas vietā piešķirtai vecuma pensijai nosaka piemaksu, ja vecuma pensija ir mazāka par izdienas pensiju. Piemaksu aprēķina kā starpību starp piešķirtās izdienas pensijas un vecuma pensijas apmēru, piemērojot šā likuma 26.panta nosacījumus piešķirtajam izdienas pensijas un vecuma pensijas apmēram. Ja persona iegādājusies dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi, starpību nosaka, ņemot vērā arī mūža pensijas mēneša apmēru, kas noteikts atbilstoši dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) līgumam par valsts fondēto pensiju shēmā uzkrātā fondētās pensijas kapitāla izmantošanu. Personām, kurām laika periodā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 31.maijam saskaņā ar nolikumu "Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)" piešķirtās

izdienas pensijas vietā piešķirtā vecuma pensija ir mazāka par izdienas pensiju, nosaka šajā apakšpunktā minēto piemaksu no vecuma pensijas piešķiršanas dienas, ja ir spēkā lēmums par vecuma pensijas piešķiršanu.

Šā punkta 2.apakšpunktā minēto piemaksu līdz 2016.gada 31.decembrim izmaksā no valsts pensiju speciālā budžeta, bet no 2017.gada 1.janvāra — no valsts pamatbudžeta līdzekļiem, kas Labklājības ministrijai saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likuma apropriāciju piešķirti 2017.gadā un turpmākajos gados.

(10.03.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021. Grozījumi 1. un 2. apakšpunktā stājas spēkā 01.01.2023. Sk. pārejas noteikumu 76. punktu)

13. Pārejas periodā, kad valsts pensija tiek aprēķināta saskaņā ar šā likuma 12.panta pirmās daļas noteikumiem, ņemami vērā šādi noteikumi:

apdrošināšanas periods līdz 1995.gadam (ieskaitot) tiks kreditēts ar sākuma kapitālu (Ks), ko var palielināt ar turpmākām iemaksām saskaņā ar šā likuma 12.panta pirmās daļas noteikumiem:

$$Ks=Vi \times As \times 0.2$$

As — apdrošināšanas stāžs par periodu līdz 1995.gadam (ieskaitot),

Vi — gada vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, kas ar 1997.gadu, ņemot vērā pensijas kapitāla gada pieaugumu, ir piemērojama 1996.gada iemaksu algu līmenim.

Atkarībā no pensijā aiziešanas laika (ja nepieciešams, piemērojot šā likuma 33.pantu) vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma šādā veidā:

Aizejot pensijā:

1996. gadā —

Vi ir vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 1995.gadā;

1997. gadā —

Vi ir apdrošinātās personas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 1996. gadā. Ja 1996.gadā pensijas pieprasītājs ir nostrādājis mazāk par 12 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu par 1996.gadā nostrādātajiem mēnešiem ar 12. Ja apdrošinātās personas apdrošināšanas stāžs Latvijā nav mazāks par 30 gadiem un apdrošinātās personas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 1996. gadā ir mazāka par 1996. gadam noteikto vidējo apdrošināšanas iemaksu algu vai persona bijusi atzīta par bezdarbnieku, pensijas apmēra noteikšanai ņemama vērā 1996. gadam noteiktā vidējā apdrošināšanas iemaksu alga;

1998. gadā —

Vi ir apdrošinātās personas 24 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga laika periodā no 1996.gada līdz 1998.gadam. Ja šajā periodā pensijas pieprasītājs ir nostrādājis mazāk par 24 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu ar 24. Ja apdrošinātās personas apdrošināšanas stāžs Latvijā, bet politiski represētajām personām līdz 1991.gada 1.janvārim saskaņā ar šo pārejas noteikumu 1.punktu uzkrātais stāžs nav mazāks par 30 gadiem un apdrošinātās personas 24 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga ir mazāka par 1997.gadam noteikto vidējo apdrošināšanas iemaksu algu vai persona bijusi atzīta par bezdarbnieku, ņemama vērā 1997.gadam noteiktā vidējā apdrošināšanas iemaksu alga;

1999.gadā — Vi ir apdrošinātās personas 36 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga laikā no 1996.gada līdz 1999.gadam. Ja šajā periodā pensijas pieprasītājs ir nostrādājis mazāk par 36 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu ar 36. Ja apdrošinātajām personām un par bezdarbniekiem atzītajām personām apdrošināšanas stāžs Latvijā, bet politiski represētajām personām līdz 1991.gada 1.janvārim saskaņā ar šo pārejas noteikumu 1.punktu uzkrātais stāžs nav mazāks par 30 gadiem un apdrošināto personu 36 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga ir mazāka par 1998.gada vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valstī, ņemama vērā 1998.gadam noteiktā vidējā apdrošināšanas iemaksu alga;

2000.gadā un turpmākajos gados — Vi ir apdrošinātās personas 48 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga laika periodā no 1996.gada līdz 2000.gadam. Ja šajā periodā apdrošināšanas iemaksas ir veiktas mazāk par 48 mēnešiem, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma, dalot apdrošināšanas iemaksu algu summu ar 48.

Ja pēc šā likuma spēkā stāšanās līdz pensijas pieprasīšanai apdrošināšanas iemaksas nav veiktas vai veiktas pēc 2000.gada, kā arī tad, ja pensijas pieprasītāja vidējā apdrošināšanas iemaksu alga attiecīgajā periodā ir mazāka par 40 procentiem no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas (kalendāra gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā tiek piešķirta pensija), — Vi no 2002.gada 1.janvāra ir 40 procenti no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas (kalendāra gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā tiek piešķirta pensija).

Attiecībā uz invalīdiem piemērojama šo pārejas noteikumu 18.punktā noteiktā kārtība.

Pārejas periodā vecuma pensija aprēķināma pēc šādas formulas:

$$P = \frac{Ks + K}{G}$$

P — gada pensija, kuras divpadsmitā daļa ir mēneša pensija;

Ks — sākuma kapitāls, kas noteikts šā punkta otrajā daļā;

K — pensijas kapitāls, kas noteikts šā likuma 12.panta pirmajā daļā;

G — laikposms (gados), par kuru no pensijas piešķiršanas gada tiek plānota vecuma pensijas izmaksa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996., 22.05.1997., 20.11.1997., 21.10.1998. un 20.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

14. *(Izslēgts ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)*

15. Valsts pensijas no 2009.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim nepārskata. 2013.gadā valsts pensijas, kuru apmērs nepārsniedz 200 latus, pārskata 1.septembrī, piemērojot indeksu 1,04. Politiski represētajām personām valsts pensijas tiek pārskatītas neatkarīgi no to apmēra.

(09.07.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2013.)

15.[1] 2014.gadā valsts pensiju vai tās daļas apmēru, kas nepārsniedz 285 *euro*, pārskata 1.oktobrī, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un iemaksu algas indeksu un ievērojot šā likuma 26.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētos nosacījumus. Politiski represētajām personām, I grupas invalīdiem un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem, ievērojot šajā punktā minētos nosacījumus, valsts pensiju pārskata neatkarīgi no tās apmēra.

(03.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.04.2014.)

15.[2] 2022. gadā valsts pensiju vai tās daļas apmēru, kas nepārsniedz 50 procentus no iepriekšējā kalendāra gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī (noapaļotu līdz veseliem *euro*), pārskata 1. augustā, ievērojot šā likuma 26. pantā minētos nosacījumus. Politiski represētajām personām, I grupas invalīdiem un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem valsts pensiju neatkarīgi no tās apmēra 2022. gadā pārskata 1. augustā, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un iemaksu algu indeksu, kā arī šā likuma 26. panta pirmajā, trešajā, ceturtajā un piektajā daļā minētos nosacījumus. Pārskatītās valsts pensijas vai tās daļas apmēra starpību par periodu no 2022. gada 1. augusta līdz 2022. gada 31. augustam izmaksā vienlaikus ar 2022. gada septembrī izmaksājamo pensiju.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2022.)

16. Pensijas, kas piešķirtas pirms šā likuma spēkā stāšanās, bet attiecībā uz invaliditātes pensiju — pirms 1997. gada 1. janvāra, netiek pārrēķinātas, izņemot šādus gadījumus, kad tas tiek veikts šādā kārtībā:

1) ja papildināts līdz 1996.gada 1.janvārim uzkrātais apdrošināšanas stāžs, ja ģimenes sastāvā notikušas pārmaiņas, kas skar tos ģimenes locekļus, kuriem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, ja mainījusies invaliditātes grupa, izņemot šo pārejas noteikumu 16.[1] punkta 2.apakšpunktā minēto gadījumu, vecuma, invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pensija pārrēķināma pēc formulas:

$$P = 0.3 \times VA + 0.004 \times VA \times AS \times ĢL$$

P — pensija,

VA — pēdējā vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, kas piemērota pensijas apmēra noteikšanai pirms pensijas pārrēķināšanas,

AS — apdrošināšanas stāža pilni gadi,

ĢL — to ģimenes locekļu skaits, kuriem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju.

2) *(izslēgts ar 20.12.2001. likumu)*;

3) pārrēķinot invaliditātes pensiju, pārrēķināma arī piemaksa pie tās, kas nosakāma pie I grupas invaliditātes pensijas 12 procentu apmērā un pie II grupas invaliditātes pensijas — sešu procentu apmērā no pēdējās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas, kas piemērota pensijas apmēra noteikšanai pirms pensijas pārrēķināšanas;

4) sakarā ar apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts pēc šā likuma stāšanās spēkā, vecuma pensija, izdienas pensija un I un II grupas invaliditātes pensija pārrēķināma šā likuma 24.pantā noteiktajā kārtībā;

5) pārrēķinot pensiju, ņemami vērā šā likuma 25.panta otrās daļas 1. un 2.punktā un trešajā daļā noteiktie termiņi, izņemot šo pārejas noteikumu 23.punktā minētos gadījumus. Ja invaliditātes pensijas saņēmējam mainījusies invaliditātes grupa, invaliditātes pensija pārrēķināma no dienas, kad mainīta invaliditātes grupa;

6) pensija palielināma šā likuma 26.pantā noteiktajā kārtībā, ievērojot šo pārejas noteikumu 15.punktu;

7) politiski represētajām personām agrāk piešķirtās vecuma pensijas un invaliditātes pensijas bez piemaksas, kas noteikta šā punkta 3.apakšpunktā, pārrēķināmas, piemērojot koeficientu 1,1;

8) pārejot no viena pensijas veida uz citu, arī no izdienas pensijas uz vecuma pensiju, personām, kuras šajā likumā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu sasniegušas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, pensija netiek piešķirta no jauna; šajā gadījumā ņemams vērā šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā noteiktais termiņš un piemērojama šā punkta 1.apakšpunktā noteiktā pensijas aprēķināšanas kārtība;

9) pensijas izmaksa veicama šā likuma IV nodaļā noteiktajā kārtībā;

10) piešķirot pensiju no jauna, tā piešķirama šajā likumā noteiktajā kārtībā;

11) *(izslēgts ar 05.08.1999. likumu)*;

12) apdrošinātā persona, kurai valsts pensija piešķirta līdz 1997.gada 1.janvārim un kurai, pēc 1996.gada 1.janvāra nostrādājot vismaz trīs gadus, līdz 1999.gada 6.decembrim no jauna piešķirta pensija, kuras apmērs piešķiršanas brīdī pārsniedza 100 latus, turpina atmaksāt vecuma vai izdienas pensiju valsts pensiju speciālajā budžetā no 1996.gada 1.janvāra līdz pensijas piešķiršanai no jauna saņemto vecuma vai izdienas pensiju. Atmaksājamās summas ikmēneša ieturēšanu neizdara laikposmā, kurā ir pārtraukta pensijas izmaksa;

13) *(izslēgts ar 05.08.1999. likumu)*.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996., 27.12.1996., 20.11.1997., 21.10.1998., 22.04.1999., 05.08.1999., 20.12.2001. likumu , Satversmes tiesas 23.12.2002. spriedumu, 20.10.2005., 19.06.2008., 08.12.2011., Satversmes tiesas 31.01.2013. spriedumu un 09.07.2013. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2013. Grozījumi 1.apakšpunktā stājas spēkā 01.10.2013. Sk Pārejas noteikumu 62.punktu)

16.[1] Līdz 1996.gada 31.decembrim piešķirtās I un II grupas invaliditātes pensijas šā likuma 16.pantā noteiktajā kārtībā piešķir no jauna:

1) personai, kura iegūst tiesības uz invaliditātes pensijas palielināšanu sakarā ar to, ka no 1996.gada 1.janvāra līdz pensijas piešķiršanai no jauna 36 mēnešus veiktas vai bija jāveic iemaksas invaliditātes apdrošināšanai. Invaliditātes pensiju piešķir uz personas pieprasījuma pamata, ievērojot šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā minētos termiņus;

2) personai, kurai pēc 2013.gada 1.oktobra invaliditātes grupa mainās uz I vai II grupu un kurai līdz invaliditātes grupas maiņas dienai pēdējo piecu gadu laikā 36 mēnešus veiktas vai bija jāveic iemaksas invaliditātes apdrošināšanai. Invaliditātes pensiju piešķir no invaliditātes grupas maiņas dienas. Ja invaliditātes grupa tiek mainīta no vieglākas uz smagāku, tad no jauna piešķirtās pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par iepriekš saņemtās invaliditātes pensijas apmēru.

(09.07.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2013. Punkts stājas spēkā 01.10.2013. Sk. pārejas noteikumu 62.punktu)

16.[2] Piešķirot invaliditātes pensiju no jauna saskaņā ar šo pārejas noteikumu 16.[1] punktu, pie tās piešķir piemaksu par apdrošināšanas stāžu līdz 1995.gada 31.decembrim atbilstoši šo pārejas noteikumu 41.punktam.

(09.07.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2013. Punkts stājas spēkā 01.10.2013. Sk. pārejas noteikumu 62.punktu)

17. Piešķirot invaliditātes pensiju:

1) laikā no 1997. gada 1. janvāra līdz 2001. gada 1. janvārim, tā aprēķināma šā likuma 16. panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajā kārtībā, ņemot vērā apdrošinātās personas vidējo apdrošināšanas iemaksu algu par faktiski nostrādātajiem mēnešiem, bet ne vairāk kā par 36 mēnešiem pēc kārtas (neatkarīgi no tā, cik ilgs bijis pārtraukums darbā) periodā no 1996. gada 1. janvāra līdz invaliditātes pensijas piešķiršanai;

2) šā likuma 16. panta pirmajā daļā noteiktā maksimāli iespējamā apdrošināšanas stāža aprēķināšanai (arī pārrēķinot invaliditātes pensiju) ievērojami šo pārejas noteikumu 8. punkta nosacījumi.

(27.12.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.01.1997.)

18. Personām, kurām invaliditāte noteikta pirms šā likuma spēkā stāšanās, bet kuras šajā likumā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu sasniegušas pēc šā likuma spēkā stāšanās, invaliditātes pensijas vietā piešķirama vecuma pensija, kas aprēķināma saskaņā ar šā likuma 12.pantu, ievērojot šo pārejas noteikumu 13.punkta nosacījumus:

1) ja invalīds periodā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2000.gada 1.janvārim nav bijis darba ņēmējs vai pašnodarbinātais, Vi ir 1996.gadam valstī noteiktā vidējā apdrošināšanas iemaksu alga;

2) *(izslēgts ar 20.12.2001. likumu)*;

3) pensijas sākuma kapitāla noteikšanai par invaliditātes laiku līdz 1996.gada 1.janvārim, kad apdrošinātā persona tika atzīta par invalīdu (arī sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību) un nav strādājusi, bet ne ilgāk kā līdz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanai, ņemama vērā šāda vidējā apdrošināšanas iemaksu alga (Vi):

1996.gadā — Vi ir 50 procenti no 1995.gadā noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas;

1997.gadā un turpmāk — Vi ir 50 procenti no 1996.gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.1996. un 20.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

19. Invaliditātes pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta vietā piešķirtā vecuma pensija invaliditātes laikā nedrīkst būt mazāka par invaliditātes pensiju vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, kas saņemts līdz vecuma pensijas piešķiršanas dienai. Ja persona iegādājusies dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi, tad no valsts budžeta līdzekļiem saglabājamo invaliditātes pensijas apmēru vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru invaliditātes laikā nosaka kā starpību starp iepriekš saņemtās invaliditātes pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta mēneša apmēru un mūža pensijas mēneša apmēru, kas noteikts atbilstoši dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) līgumam par valsts fondēto pensiju shēmā uzkrātā fondētās pensijas kapitāla izmantošanu. Invaliditātes grupas atkārtotas noteikšanas gadījumā, ja invaliditātes pārtraukuma laiks nav lielāks par četriem mēnešiem, vecuma pensijas izmaksa (arī invaliditātes pārtraukuma laikā) turpināma iepriekšējā apmērā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 03.04.2014., 18.06.2015. un 17.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2021. Grozījumi punktā stājas spēkā 01.01.2023. Sk. pārejas noteikumu 76. punktu)

19.[1] Šo pārejas noteikumu 19.punktā noteikto attiecībā uz invaliditātes pensijas apmēra saglabāšanu, piešķirot vecuma pensiju, nepiemēro, ja tiesības uz vecuma pensiju iegūtas, pamatojoties tikai uz starptautiskajiem līgumiem

sociālās drošības jomā vai regulu Nr. 883/2004, kā arī gadījumā, kad apdrošināšanas stāžs, par kuru aprēķināta vecuma pensija, ir mazāks par apdrošināšanas stāžu, par kuru aprēķināta invaliditātes pensija.

(08.12.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

20. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē:

1) likums "Par valsts pensijām" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 1./2., 51. nr.; 1993, 18./19., 20./21.nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1993, 32.nr.; 1994, 6.nr.);

2) likums "Par valsts pensiju pagaidu aprēķināšanas kārtību" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1993, 32.nr.; 1994, 6.nr.);

3) Latvijas Republikas Augstākās padomes lēmums "Par Latvijas Republikas likuma "Par valsts pensijām" spēkā stāšanās kārtību" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 1./2.,51.nr.).

21. No 1997.gada 1.jūnija līdz 1999.gada 31.decembrim izmaksājamā pensija nedrīkst pārsniegt apmēru, kas aprēķināts, ņemot vērā sociālajai apdrošināšanai pakļauto gada darba ienākumu robežu.

(22.05.1997. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

22. Līdz 1997.gada 1.jūnijam vecuma pensijas, kas piešķirtas 1997.gadā, pamatojoties uz apdrošinātās personas pieprasījumu, pārrēķināmas, ņemot vērā 1996.gadam noteikto vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, ja apdrošinātajai personai 1996.gadā bija bezdarbnieka statuss un apdrošināšanas stāžs Latvijā pensijas pieprasīšanas brīdī nav bijis mazāks par 30 gadiem.

1997.gadā piešķirtā vecuma pensija politiski represētajām personām pārrēķināma saskaņā ar šo pārejas noteikumu 13.punkta nosacījumiem.

Pēc 1998.gada 1.janvāra invaliditātes pensijas vietā piešķirtā vecuma pensija pārrēķināma saskaņā ar šo pārejas noteikumu 19. punkta nosacījumiem, pamatojoties uz valsts pensijas saņēmēja pieprasījumu.

(22.05.1997. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997. likumu, kas stājas spēkā 01.01.1998.)

23. Ja tiek iegūtas tiesības uz pensijas palielināšanu sakarā ar apdrošināšanas iemaksu papildināšanu par periodu pirms pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas), pensija pārrēķināma ar tās piešķiršanas (pārrēķināšanas) dienu. Pensijas pārrēķins izdarāms ne biežāk kā vienu reizi pusgadā.

(05.08.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.12.1999. Punkts stājas spēkā 01.01.2000. Sk. 05.08.1999. likuma Pārejas noteikumus.)

24. Ar 1999. gada 1.septembri apdrošinātajām personām — vecuma vai izdienas pensiju saņēmējām — vecuma vai izdienas pensiju no jauna nepiešķir.

(05.08.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.12.1999. Punkts atzīta par spēkā neesošu ar Satversmes tiesas 25.10.2004. spriedumu no spēkā stāšanās brīža attiecībā uz tām personām, kurām pensijas izmaksa tika pārtraukta uz personas iesnieguma pamata saskaņā ar likuma "Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 16.punkta 11.apakšpunktu.)

25. *(Izslēgts ar 20.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2002.)*

26. *(Atzīts par spēkā neesošu ar Satversmes tiesas 19.03.2002. spriedumu no 20.03.2002.)*

27. *(Izslēgts ar 04.11.1999. likumu, kas stājas spēkā 08.12.1999.)*

28. Personām, kuras līdz 2001.gada 31.decembrim ir izbraukušas uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs kā Latvijas pilsoņi, Latvijas Republikā piešķirtās pensijas izmaksa turpināma vai atjaunojama no pieprasījuma iesniegšanas dienas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Pensijas izmaksa personām, kuras uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs izbraukušas, sākot ar 2002.gada 1.janvāri, nodrošināma saskaņā ar šā likuma 38.pantu.

(20.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

29. Līdz 2013.gada 31.decembrim personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, divus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas (ievērojot šo pārejas noteikumu 8.punktu) ir tiesības vecuma pensiju pieprasīt priekšlaicīgi, bet vīriešiem — ne agrāk kā no 60 gadu vecuma.

(20.12.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2005., 19.06.2008. un 08.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

29.[1] Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem ir tiesības vecuma pensiju pieprasīt piecus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas.

(02.11.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.06.2012. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

29.[2] Politiski represētajām personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, ir tiesības pieprasīt vecuma pensiju piecus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

30. Personām, kurām vecuma pensija saskaņā ar šo pārejas noteikumu 29.punktu piešķirta priekšlaicīgi no 2009.gada 1.jūlija, līdz šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai pensijas izmaksas apmērs ir 50% no piešķirtās vecuma pensijas. Personām, kurām vecuma pensija saskaņā ar šo pārejas noteikumu 29.punktu piešķirta priekšlaicīgi līdz 2009.gada 30.jūnijam, līdz šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai pensiju turpina izmaksāt 80% apmērā.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

31. Personām, kuras izmantojušas priekšlaicīgās pensionēšanās iespējas, laikā, kad tās kļuvušas par obligāti sociāli apdrošināmajām personām (darba ņēmējiem vai pašnodarbinātajiem), vecuma pensija nav izmaksājama līdz šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai (ievērojot šo pārejas noteikumu 8.punktu).

(20.12.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

32. *(Atzīts par spēkā neesošu no 20.03.2002. ar Satversmes tiesas 06.04.2005. spriedumu, kas stājas spēkā 07.04.2005.)*

33. Vecuma pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanai apdrošinātajām personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, no kuriem vismaz pieci gadi uzkrāti pēc 1996.gada 1.janvāra, un kurām mēneša vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, kas aprēķināta saskaņā ar šo pārejas noteikumu 13.punktu, ir mazāka par vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valstī laikā no 1996.gada 1.janvāra līdz 1999.gada 31.decembrim, ir ņemama vērā 48 mēnešu vidējā apdrošināšanas iemaksu alga valstī iepriekš norādītajā periodā. Valsts pensijas, kas no 2000.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim piešķirtas apdrošinātajām personām, uz kurām attiecināmi iepriekš minētie nosacījumi, pamatojoties uz viņu pieprasījumu, pārrēķināmas no 2002.gada 1.janvāra.

(20.12.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008., 08.12.2011., 14.06.2012., 03.04.2014. un 18.06.2015. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2015. Grozījums par punkta papildināšanu pēc vārdiem "par 30 gadiem" ar vārdiem "no kuriem vismaz pieci gadi uzkrāti pēc 1996.gada 1.janvāra" stājas spēkā 01.07.2016. Sk. pārejas noteikumu 68.punktu)

34. Līdz 2011.gada 31.decembrim vecuma pensijas minimālais apmērs nevar būt mazāks par valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, kuram piemērots šāds koeficients:

1) personām, kuru apdrošināšanas stāžs ir līdz 20 gadiem, — 1,1;

2) personām, kuru apdrošināšanas stāžs ir no 21 gada līdz 30 gadiem, — 1,3;

3) personām, kuru apdrošināšanas stāžs ir no 31 gada līdz 40 gadiem, — 1,5;

4) personām, kuru apdrošināšanas stāžs ir 41 gads un vairāk gadu, — 1,7.

(02.11.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

35. Ministru kabinets līdz 2002.gada 30.jūnijam izstrādā noteikumus par valsts pensiju apmēra pārskatīšanas kārtību. Līdz minēto noteikumu spēkā stāšanās dienai piemērojami Ministru kabineta 2000.gada 14.marta noteikumi nr.99 "Valsts pensiju, atlīdzības par darbspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmēra pārskatīšanas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(20.12.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

36. Ja iegūtas tiesības uz valsts pensijas (neatkarīgi no tās piešķiršanas laika) palielināšanu sakarā ar šo pārejas noteikumu 1.punktā minēto darba un tam pielīdzināto periodu papildināšanu, pensiju, pamatojoties uz pensijas saņēmēja pieprasījumu, pārrēķina šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā noteiktajos termiņos, ievērojot līdz pensijas pārrēķināšanai piemēroto pensijas aprēķināšanas kārtību.

(20.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

37. Valsts pensija, kas piešķirta līdz 1995.gada 31.decembrim, nedrīkst būt mazāka par minimālo apmēru, kādu attiecīgā veida pensijai nosaka šis likums.

(20.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

38. Ja personai no 1991.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 13.martam ir uzkrāti šā likuma 9.panta otrās daļas 1.punkta "a" apakšpunktā un šo pārejas noteikumu 2.punkta 1., 2. un 3.apakšpunktā minētie apdrošināšanas periodi, kuri nav ņemti vērā pensijas aprēķināšanā, pensija, pamatojoties uz pensijas saņēmēja iesniegumu, pārrēķināma šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā noteiktajos termiņos.

(20.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

39. Ja iestājušies apstākļi, kas ļauj priekšlaicīgi piešķirtās pensijas vietā saņemt pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem, kādus nosaka šis likums, pensiju pārrēķina šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā noteiktajā kārtībā.

(20.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.06.2015. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

40. *(Izslēgts ar 08.03.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2023.)*

41. Latvijā un Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīs dzīvojošiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, līdz 2011.gada 31.decembrim piešķir piemaksu par katru apdrošināšanas stāža gadu. Ministru kabinets, iesniedzot Saeimai gadskārtējo valsts budžeta projektu, valsts pamatbudžetā ar 2014.gada 1.janvāri paredz valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transfertu no valsts pamatbudžeta uz valsts speciālo budžetu, lai nodrošinātu līdz 2011.gada 31.decembrim piešķirto piemaksu pie vecuma un invaliditātes pensijas izmaksas attiecīgi no valsts pensiju speciālā budžeta un invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta.

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā piešķir un izmaksā piemaksu, kā arī nosaka tās apmēru, kas laika periodā no 2009.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim nedrīkst būt mazāka par 0,70 latiem.

Pēc *euro* ieviešanas dienas piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijas apmērs konvertējams saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.pantu.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009., 20.12.2010., 14.06.2012. un 19.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

41.[1] Personām, kurām no 2012.gada 1.janvāra invaliditātes pensijas vietā piešķirta vecuma pensija un līdz vecuma pensijas piešķiršanas dienai pie invaliditātes pensijas bija noteikta piemaksa par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, no vecuma pensijas piešķiršanas dienas uz invaliditātes laiku piešķir attiecīgo piemaksu atbilstoši šo pārejas noteikumu 41.punktam.

(23.05.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

41.[2] Šo pārejas noteikumu 41.[1] punktā minētajām personām, kurām ir tiesības uz piemaksu par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, piemaksu par periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 30.aprīlim piešķir no vecuma pensijas piešķiršanas dienas un izmaksā vienlaikus ar 2014.gada maija mēneša vecuma pensiju.

(23.05.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

41.[3] Atbilstoši šo pārejas noteikumu 41. punktam piešķirto piemaksu par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, no 2018. gada 1. jūlija par vienu apdrošināšanas stāža gadu nosaka 1,50 *euro* apmērā personām, kurām:

1) vecuma pensija piešķirta līdz 1996. gada 31. decembrim;

2) invaliditātes pensija piešķirta un vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums sasniegts līdz 1996. gada 31. decembrim un personas turpina saņemt invaliditātes pensiju vai vecuma pensiju.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.04.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2018.)

41.[4] Lai nodrošinātu šo pārejas noteikumu 41.[3] punkta prasību izpildi, 2018. gadam un turpmākajiem gadiem nepieciešamos papildu izdevumus Ministru kabinets iekļauj Labklājības ministrijas pamatbudžeta un valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta bāzes izdevumos.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

41.[5] Katra gada 1. oktobrī nosaka apmēru piemaksai pie vecuma un invaliditātes pensijas par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, iepriekš noteiktajam piemaksas apmēram piemērojot faktisko patēriņa cenu indeksu un 50 procentus no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem, kas noteikti atbilstoši Ministru kabineta paredzētajai kārtībai, kādā pārskata valsts pensijas apmēru. Ja kopējais faktisko patēriņa cenu indekss un iemaksu algas indekss ir mazāks par skaitli "1", piemaksas apmēru konkrētajā gadā nepārskata. Ministru kabinets nosaka piemaksas apmēra aprēķināšanas, noteikšanas un pārskatīšanas kārtību.

2019. gada 1. oktobrī attiecīgo indeksu piemēro piemaksas apmēram viens *euro* par katru līdz 1995. gada 31. decembrim uzkrāto apdrošināšanas stāža gadu un piemaksas apmēram 1,50 *euro* par katru līdz 1995. gada 31. decembrim uzkrāto apdrošināšanas stāža gadu, ja vecuma pensija piešķirta līdz 1996. gada 31. decembrim vai arī invaliditātes pensija piešķirta un vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums sasniegts līdz 1996. gada 31. decembrim.

Ministru kabinets, iesniedzot Saeimai gadskārtējo valsts budžeta projektu, Labklājības ministrijas pamatbudžeta izdevumos ar 2019. gada 1. janvāri iekļauj valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transfertu no Labklājības ministrijas pamatbudžeta uz valsts speciālo budžetu, lai nodrošinātu piešķirto piemaksu pie vecuma un invaliditātes pensijas pārskatīšanu un izmaksu attiecīgi no valsts pensiju speciālā budžeta un invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

41.[6] 2022. gadā apmēru piemaksai pie vecuma un invaliditātes pensijas par vienu līdz 1995. gada 31. decembrim uzkrātā apdrošināšanas stāža gadu pārskata 1. augustā, ievērojot šo pārejas noteikumu 41.[5] punktā minētos nosacījumus. Pārskatītās piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijas starpību par periodu no 2022. gada 1. augusta līdz 2022. gada 31. augustam izmaksā vienlaikus ar 2022. gada septembrī izmaksājamo piemaksu pie pensijas.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2022.)

41.[7] No 2029. gada 1. janvāra Latvijā, Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīs, Šveicē, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē un Gērnsijā dzīvojošiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, piešķir piemaksu par katru apdrošināšanas stāža gadu. Ja vecuma vai invaliditātes pensija piešķirta laikposmā no 2012. gada 1. janvāra līdz 2028. gada 31. decembrim, piemaksu par katru apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, piešķir šādā termiņā:

1) no 2024. gada 1. janvāra — pensijām, kas piešķirtas laikposmā no 2012. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 31. decembrim;

2) no 2025. gada 1. janvāra — pensijām, kas piešķirtas laikposmā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 31. decembrim;

3) no 2026. gada 1. janvāra — pensijām, kas piešķirtas laikposmā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim;

4) no 2027. gada 1. janvāra — pensijām, kas piešķirtas laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim;

5) no 2028. gada 1. janvāra — pensijām, kas piešķirtas laikposmā no 2024. gada 1. janvāra līdz 2026. gada 31. decembrim;

6) no 2029. gada 1. janvāra — pensijām, kas piešķirtas laikposmā no 2027. gada 1. janvāra līdz 2028. gada 31. decembrim.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

41.[8] Šo pārejas noteikumu 41.[7] punkta ievaddaļā minētajām personām piemaksas apmēru par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) vecuma vai invaliditātes pensiju, piemaksas piešķiršanas gadā nosaka tādā pašā apmērā, kādu šajā gadā to saņem personas, kurām vecuma vai invaliditātes pensija un piemaksa pie tās par katru apdrošināšanas stāža gadu piešķirta 2011. gadā. Piemaksas apmēru pārskata atbilstoši šā likuma pārejas noteikumu 41.[5] punktam.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

41.[9] Šo pārejas noteikumu 41.[7] punkta ievaddaļā minētajām personām, kurām no 2024. gada 1. janvāra ir tiesības uz piemaksu par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, piemaksu piešķir no 2024. gada 1. janvāra un izmaksā vienlaikus ar 2024. gada aprīlī izmaksājamo pensiju.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

42. Ja apdrošināšanas stāžā ieskaitīti ārpus Latvijas uzkrātie periodi, tad, iegūstot tiesības uz citas valsts pensiju (saskaņā ar regulu Nr. 883/2004) par to pašu apdrošināšanas periodu, pensiju pēc personas pieprasījuma pārrēķina, šo periodu neieskaitot. Visu valstu piešķirto pensiju kopsumma nedrīkst būt mazāka par to pensijas apmēru, ko persona saņēmusi pirms pensijas pārrēķināšanas. Latvijas pensijas daļu var samazināt no nākamā mēneša pēc tam, kad saņemts lēmums par citā valstī piešķirto pensiju.

(20.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

42.[1] Ja personai ir piešķirta citas valsts pensija par apdrošināšanas periodiem, kas ņemti vērā, piešķirot vai pārrēķinot Latvijas pensiju, Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, ja regulā Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi.

(14.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

43. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2006.gada 30.jūnijam piemērojami Ministru kabineta 2002.gada 26.marta noteikumi Nr.134 "Latvijas Republikā piešķirto valsts pensiju izmaksas kārtība personām, kuras izbrauc uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(20.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

44. Grozījumi šā likuma 24.panta pirmajā daļā par vecuma un invaliditātes pensijas pārrēķināšanu, ko varēs veikt ne biežāk kā reizi gadā, stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

(20.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

45. Grozījumi šā likuma pārejas noteikumu 1.punkta ievaddaļā, kas nosaka līdz 1990.gada 31.decembrim apdrošināšanas stāžā ieskaitāmos darba un tam pielīdzināmos periodus, stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

(20.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

46. Personām, kurām no 1996.gada 1.janvāra līdz 2005.gada 1.jūlijam ir priekšlaicīgi piešķirta vecuma pensija un kuras no pensijas piešķiršanas dienas līdz šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma (ievērojot šo pārejas noteikumu 8.punktu) sasniegšanai ir nepārtraukti bijušas obligāti sociāli apdrošināmās personas (darba ņēmēji vai pašnodarbinātie), un kurām vecuma pensija minētajā periodā no jauna nav piešķirta, ir tiesības pieprasīt vecuma pensijas piešķiršanu no jauna šādā kārtībā:

1) vecuma pensiju no jauna piešķir ar šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma (ievērojot šo pārejas noteikumu 8.punktu) sasniegšanas dienu, pamatojoties uz personas iesniegumu;

2) ja priekšlaicīgi piešķirtā vecuma pensija bija pārrēķināta sakarā ar pensijas kapitāla papildināšanu pēc tās piešķiršanas, tad pēc vecuma pensijas piešķiršanas no jauna to pārrēķina, pamatojoties uz pensijas lietā esošo personas iesniegumu par pensijas pārrēķināšanu un ņemot vērā pensijas kapitālu, kas uzkrāts pēc vecuma pensijas piešķiršanas no jauna. No jauna piešķirtās vecuma pensijas pārrēķinu veic, ievērojot iepriekš veiktā pārrēķina termiņu;

3) ja priekšlaicīgi piešķirtā vecuma pensija nav pārrēķināta sakarā ar pensijas kapitāla papildināšanu pēc tās piešķiršanas, tad pēc vecuma pensijas piešķiršanas no jauna to pārrēķina, pamatojoties uz personas iesniegumu un ievērojot šā likuma 25.panta otrās daļas 1.punktā noteikto termiņu;

4) no jauna piešķirto (pārrēķināto) vecuma pensiju, kas pārskatīta atbilstoši šo pārejas noteikumu 15.punktam, izmaksā par laiku no 2007.gada 1.janvāra, ja minētā pensija pieprasīta 12 mēnešu laikā no 2007.gada 1.janvāra. Ja vecuma pensijas piešķiršanu no jauna pieprasa pēc 12 mēnešiem no 2007.gada 1.janvāra, tad pensiju izmaksā par laiku, kas nav ilgāks par 12 mēnešiem pirms tās pieprasīšanas dienas. Izmaksājot no jauna piešķirto vecuma pensiju par pagājušo periodu, ņem vērā iepriekš saņemto vecuma pensiju;

5) ja no jauna piešķirtās vecuma pensijas apmērs pārsniedz šo pārejas noteikumu 41.punktā minēto vecuma pensijas apmēru, tad persona tiesības uz iepriekš piešķirto piemaksu pie vecuma pensijas zaudē no jauna piešķirtās vecuma pensijas dienā. Ja sakarā ar vecuma pensijas piešķiršanu no jauna piemaksa pie vecuma pensijas ir pārmaksāta, tad šā likuma 36.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajā kārtībā izdara ieturējumus no vecuma pensijas, kas piešķirta no jauna.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

47. Personām, kuras laikā no 2000.gada 1.janvāra līdz 2002.gada 19.martam bija obligāti sociāli apdrošināmās personas (darba ņēmēji vai pašnodarbinātie) un saņēma pensiju ierobežotā apmērā (līdz 2001.gada 31.decembrim divkārša valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā un no 2002.gada 1.janvāra trīskārša valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā), izmaksā nesaņemto pensijas daļu, to ieskaitot personas norādītajā Latvijas Republikas kredītiestādes vai pasta norēķinu sistēmas (PNS) kontā ne vēlāk kā līdz 2007.gada 31.decembrim.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

48. No 2007.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim personām, kuru kopējais apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz trešā daļa nostrādāta kaitīgos un smagos vai sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos saskaņā ar pārejas noteikumu 11.punktā ietvertajiem sarakstiem, ir tiesības vecuma pensiju pieprasīt piecus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas (ievērojot šo pārejas noteikumu 8.punktu).

(02.11.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

49. Apgādnieka zaudējuma pensiju, kas līdz 2006.gada 31.decembrim piešķirta adoptētajam pirms adopcijas vai padēlam un pameitai, turpina izmaksāt šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

50. Attiecībā uz personām, kuras laika posmā no 2007.gada 1.janvāra līdz 2007.gada 28.februārim pieprasījušas vecuma pensijas pārrēķināšanu saskaņā ar šā likuma 24.pantu vai vecuma pensijas piešķiršanu no jauna saskaņā ar šo pārejas noteikumu 46.punktu, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas amatpersona pieņem lēmumu laikā no 2007.gada 1.marta līdz 31.martam.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

51. *(Izslēgts ar 09.07.2013. likumu, kas stājas spēkā 18.07.2013.)*

52. Šā likuma 3.panta trešā daļa par personas, uz kuru attiecas Padomes regula Nr. 259/68, valsts obligātajā pensiju apdrošināšanas sistēmā uzkrātā pensijas kapitāla aprēķināšanu, nodošanu Eiropas Savienības pensiju shēmai un saņemšanu no tās stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

53. Šā likuma pārejas noteikumu 15.punkta ievaddaļā, 1. un 2.apakšpunkta grozījumi, kas atceļ ierobežojumu pieckārša valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā, stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

54. Šā likuma 26.[1] panta trešā daļa par personas, uz kuru attiecas Padomes regula Nr. 259/68, vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanu par Eiropas Savienības institūcijās nostrādāto periodu stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

55. Šā likuma pārejas noteikumu 41.punkta grozījumi, kas atceļ vecuma pensijas apmēra ierobežojumu — 225 lati — un nosaka piemaksu ne mazāku par 0,70 latiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem, stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2008.)

56. Ministru kabinets līdz 2009.gada 31.decembrim izdod šā likuma 26.pantā minētos noteikumus. Līdz attiecīgo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 31.decembrim piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 25.aprīļa noteikumi Nr.310 "Valsts pensiju, atlīdzības par darbspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmēra pārskatīšanas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(12.03.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2009.)

57. *(Izslēgts ar 21.01.2010. likumu, kas stājas spēkā 30.01.2010.)*

58. Ministru kabinets līdz 2012.gada 1.maijam iesniedz Saeimai likumprojektu pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitātes veicināšanai, izvērtējot arī iespējas paaugstināt vecumu, pēc kura sasniegšanas personām ir tiesības uz vecuma pensiju, pagarināt vecuma pensijas saņemšanai nepieciešamo apdrošināšanas stāžu, kā arī noteikt tiesības vecuma pensiju pieprasīt priekšlaicīgi bez termiņa ierobežojuma.

(08.12.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

59. Grozījumi šā likuma 30. un 37.pantā attiecībā uz skaitļa "12" aizstāšanu ar vārdu "seši" stājas spēkā 2014.gada 1.janvārī.

(14.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

60. Tiesības pieprasīt vecuma pensiju divus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas ir personām, kuras strādājušas darbos, kas noteikti šo pārejas noteikumu 11.punktā minētajos sarakstos, un kuru kopējais apdrošināšanas stāžs nav mazāks:

1) vīriešiem — par 20 gadiem, sievietēm — par 15 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz ceturtā daļa nostrādāta sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos;

2) vīriešiem — par 25 gadiem, sievietēm — par 20 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz ceturtā daļa nostrādāta kaitīgos un smagos darba apstākļos.

(14.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

61. Šo pārejas noteikumu 8.punktā noteiktā vecuma paaugstināšana personām, kuras strādājušas sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos vai kaitīgos un smagos darba apstākļos, ilgst līdz laikam, kad tiek sasniegts šo pārejas noteikumu 60.punktā noteiktais vecums.

(14.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2012.)

62. Grozījumi šā likuma 16.panta ceturtajā daļā, 24.panta piektajā daļā, pārejas noteikumu 16.punkta 1.apakšpunktā un pārejas noteikumu 16.[1] un 16.[2] punkts, kas nosaka kārtību, kādā invaliditātes pensija pārrēķināma un piešķirama no jauna, stājas spēkā 2013.gada 1.oktobrī.

(09.07.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.07.2013.)

63. Valsts pensijas un piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijas apmērs konvertējams no latiem uz *euro* atbilstoši to apmēram 2013.gada 31.decembrī saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.pantu.

(19.09.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

64. Ministru kabinets līdz 2014.gada 1.augustam izdod noteikumus par valsts pensijas pārskatīšanā piemērojamā faktiskā patēriņa cenu indeksa un iemaksu algas indeksa noteikšanas kārtību, kā arī valsts pensijas pārskatīšanas kārtību. Līdz minēto noteikumu spēkā stāšanās dienai piemērojami Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumi Nr.1581 "Valsts pensiju, atlīdzības par darbspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmēra pārskatīšanas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(03.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.04.2014.)

65. Personām, kurām no 2010.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim saskaņā ar šo likumu piešķirta vai pārrēķināta vecuma, izdienas vai apgādnieka zaudējuma pensija, to pārskata, pārrēķinot pensijas sākuma kapitālu un pensijas kapitālu atbilstoši šā likuma 12.panta ceturtās daļas noteikumiem, ievērojot šādus nosacījumus:

1) pensijas tiek pārskatītas, sākot ar 2016.gada 1.janvāri;

2) konkrētos gados pārskatāmās pensijas un to pārskatīšanas nosacījumi tiek noteikti ikgadējā valsts budžeta likumā un vidēja termiņa budžeta ietvara likumā, ievērojot valsts budžeta iespējas;

3) pārrēķinot pensijas sākuma kapitālu un pensijas kapitālu, tā aktualizācijā apdrošināšanas iemaksu algas indeksus 2009., 2010. un 2011.gadam aizstāj ar skaitli "1" un pēc tam sekojošajos gados pensijas kapitāla aktualizācijai aprēķinātos indeksus, kas ir lielāki par skaitli "1", aizstāj ar indeksu "1" līdz gadam, kad iepriekšējo gadu negatīvo un tiem sekojošo pozitīvo indeksu reizinājums ir lielāks par skaitli "1". Šajā gadā pensijas kapitāla aktualizācijai piemēro apdrošināšanas iemaksu algas indeksu, ko veido iepriekšējo gadu negatīvo un tiem sekojošo pozitīvo indeksu reizinājums;

4) pensijas apmērs pēc tā pārskatīšanas nedrīkst būt mazāks par iepriekš saņemtās pensijas apmēru.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2015. Punkts stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 67.punktu)

66. Šā likuma 12.panta ceturtās daļas noteikumus pensijas kapitāla aktualizācijai piemēro, sākot ar 2009.gadam noteikto apdrošināšanas iemaksu algas indeksu.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2015. Punkts stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 67.punktu)

67. Šā likuma 12.panta ceturtā daļa, pārejas noteikumu 65. un 66.punkts un grozījumi šā likuma 12.panta pirmajā daļā saistībā ar to, ka apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma robeža, kas nepārsniedz 15 procentus, tiek piemērota ikgadējā apdrošināšanas iemaksu algas indeksa noteikšanā, stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

68. Šā likuma 32.panta trīspadsmitā daļa, grozījumi 16.panta pirmajā daļā saistībā ar vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanu, 33.panta otrajā daļā saistībā ar avansa pārmaksas atgūšanu, pārejas noteikumu 19.punkta otrajā teikumā saistībā ar vecuma pensijas saglabāšanu invaliditātes pensijas apmērā invaliditātes grupas atkārtotas noteikšanas gadījumā, ja invaliditātes pārtraukuma laiks nav ilgāks par četriem mēnešiem, un grozījumi pārejas noteikumu 33.punktā saistībā ar vecuma pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanu stājas spēkā 2016.gada 1.jūlijā.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

69. Ministru kabinets līdz 2016.gada 1.jūlijam izdod šā likuma 28.panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

70. Grozījums šā likuma 26.panta pirmās daļas ievaddaļā attiecībā uz skaitļa un vārda "25 procentus" aizstāšanu ar skaitli un vārdu "50 procentus" stājas spēkā 2017.gada 1.janvārī.

(10.03.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2016.)

71. Līdz 2017.gada 31.martam piešķirtās un pārrēķinātās apgādnieka zaudējuma pensijas pārskata no 2017.gada 1.aprīļa un starpību izmaksā līdz 2017.gada 30.septembrim šādā kārtībā:

1) ja katram bērnam apgādnieka zaudējuma pensija ir mazāka par šā likuma 23.panta ceturtajā daļā noteikto minimālo apmēru, pensijas apmēru nosaka atbilstoši šā likuma 23.panta piektajai daļai;

2) katram bērnam, kurš zaudējis abus vecākus, par katru vecāku nosaka atsevišķu apgādnieka zaudējuma pensiju atbilstoši šā likuma 23.panta otrās un sestās daļas nosacījumiem, ievērojot pensijas piešķiršanas datumu, pensijas aprēķināšanai iepriekš piemēroto kārtību, kā arī šā likuma 26.pantu un pārejas noteikumu 15. un 15.[1] punktu.

(23.11.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2017.)

72. Šā likuma 37. panta otrās daļas jaunā redakcija, kura paredz, ka apbedīšanas pabalsta apmērā ieskaita arī piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, un šā panta trešās daļas jaunā redakcija, kura paredz, ka pabalsts pārdzīvojušajam laulātajam tiek piešķirts 12 mēnešus, kā arī tā piešķiršanas nosacījumus, stājas spēkā 2019. gada 1. janvārī un attiecas uz gadījumiem, kad pensijas saņēmēja nāve iestājusies pēc 2019. gada 1. janvāra.

(26.04.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2018.)

73. Ministru kabinets līdz 2019. gada 1. maijam izdod šo pārejas noteikumu 41.[5] punktā minētos noteikumus par piemaksas apmēra aprēķināšanas, noteikšanas un pārskatīšanas kārtību.

(27.09.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

74. Par periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. aprīlim vecuma pensiju, invaliditātes pensiju un apgādnieka zaudējuma pensiju, kas nosakāma minimālās pensijas apmērā, izmaksā minimālās pensijas apmērā, kāds bija noteikts atbilstoši normatīvajiem aktiem līdz 2020. gada 31. decembrim, un ne vēlāk kā līdz 2021. gada maijam veic šo minimālo pensiju pārrēķinu, un starpību izmaksā vienlaikus ar 2021. gada maijā izmaksājamo pensiju.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

75. Apgādnieka zaudējuma pensiju, kura piešķirta līdz 2020. gada 31. decembrim un kuras izmaksa nepārtraukti turpinās pēc 2021. gada 1. janvāra, izmaksā par kārtējo mēnesi.

(17.12.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

76. Grozījumi šā likuma 12. panta otrajā daļā par vecuma pensijas, kura nodrošināma no valsts budžeta līdzekļiem, noteikšanu gadījumos, kad persona par uzkrāto fondētās pensijas kapitālu iegādājas dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polisi, šā likuma 33. panta trešā un ceturtā daļa, kā arī grozījumi šo pārejas noteikumu 12.[1] punkta 1. un 2. apakšpunktā un 19. punktā, kas paredz pensijas apmēra noteikšanai ņemt vērā arī mūža pensijas mēneša apmēru, kas noteikts atbilstoši dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) līgumam par valsts fondēto pensiju shēmā uzkrātā fondētās pensijas kapitāla izmantošanu, stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī. Grozījumi šā likuma 12. panta otrajā daļā neattiecas uz gadījumiem, kad vecuma pensija saskaņā ar šo likumu piešķirta līdz 2022. gada 31. decembrim.

(17.12.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

77. Grozījums šā likuma 16. panta pirmās daļas 1. punktā par formulas apzīmējuma "Vi" skaidrojuma otrā un trešā teikuma izslēgšanu, šā likuma 16. panta piektā daļa, grozījums par 24.[1] panta izslēgšanu un grozījums 25. panta otrās daļas 3. punktā saistībā ar pensijas palielināšanu, pievienojot fondētās pensijas kapitālu, stājas spēkā 2022. gada 1. janvārī.

(17.12.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

78. Pārrēķinot vecuma pensiju, kas piešķirta izdienas vai invaliditātes pensijas vietā, to veido agrāk aprēķinātā (pārrēķinātā) pensija, neņemot vērā šo pārejas noteikumu 12., 12.[1] un 19. punkta nosacījumus, un pensijas pārrēķina daļa, kas šā likuma 12. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā aprēķināta, ņemot vērā pensijas kapitālu, ko persona uzkrājusi pēc pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas).

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2023.)

79. Laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim, nosakot minimālās vecuma pensijas apmēru saskaņā ar šā likuma 12. panta 2.[1] daļu, minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzei piemēro koeficientu 1,1 un par katru nākamo gadu, kas pārsniedz šajā likumā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo apdrošināšanas stāžu, apmēru palielina par diviem procentiem no minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzes.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2023.)

80. Līdz 2023. gada 30. jūnijam piešķirtajai (pārrēķinātajai) vecuma pensijai, invaliditātes pensijai un apgādnieka zaudējuma pensijai aprēķinātā (pārrēķinātā) pensija ir visa līdz 2023. gada 30. jūnijam piešķirtā (pārrēķinātā) pensija un atbilstoši šā likuma 12. panta 2.[1] daļai, 16. panta pirmās daļas 2. punktam, otrajai un trešajai daļai un 23. panta devītajai daļai noteiktā pensijas daļa.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2023.)

81. Pensijas pieprasījumus, kas iesniegti, pamatojoties uz šā likuma 3. panta ceturto daļu, izskata, sākot no 2023. gada 1. novembra. Personām, kuras līdz šā likuma 3. panta ceturtās daļas spēkā stāšanās dienai ir izbraukušas uz dzīvi ārvalstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai valsts, ar kuru ir spēkā līgums par sadarbību sociālās drošības jomā, un ir uzsākušas savu aizskarto tiesību aizsardzību ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem tā iemesla dēļ, ka tām atteiks piešķirt vecuma vai apgādnieka zaudējuma pensiju, jo tās nedzīvo Latvijas teritorijā, piešķir un izmaksā vecuma vai apgādnieka zaudējuma pensiju no pensijas pieprasījuma un tās piešķiršanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dienas.

(15.06.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.06.2023.)

82. Grozījums šā likuma 11. panta sestajā daļā, 23. panta devītajā daļā, 32. panta 12. daļā par pensijas izmaksu personai, kura pastāvīgi dzīvo ārpus Latvijas, kā arī grozījums par 38. panta nosaukuma izteikšanu jaunā redakcijā, likuma 12. panta 2.[3] daļa, 38. panta otrā, trešā, ceturtā daļa un pārejas noteikumu 83. punkts stājas spēkā 2023. gada 1. novembrī.

(15.06.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.06.2023.)

83. Personām, kuras līdz 2023. gada 31. oktobrim izbraukušas uz dzīvi ārvalstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai valsts, ar kuru ir spēkā līgums par sadarbību sociālās drošības jomā, saglabā piešķirtās (pārrēķinātās) pensijas apmēru, ieskaitot tajā 2023. gada 31. oktobrī noteikto valsts pamatbudžeta daļu, ja tāda iepriekš bija piešķirta, un turpmāk nepiemēro šā likuma 12. panta otrajā daļā, 16. panta pirmās daļas 2. punktā, otrajā un trešajā daļā un 23. panta devītajā daļā noteikto.

(15.06.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.06.2023. Punkts stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

84. Grozījumi par šā likuma 24. panta pirmās daļas izteikšanu jaunā redakcijā, šā likuma 24. panta 1.[1] daļa un grozījumi šā likuma 25. pantā par pirmās daļas 1. punkta izteikšanu jaunā redakcijā, pirmās daļas papildināšanu ar 5. punktu un otrās daļas papildināšanu ar 5. punktu stājas spēkā 2026. gada 1. aprīlī.

(12.12.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

85. Šā likuma 25. panta otrās daļas 5. punktā minēto iesniegumu var iesniegt no 2025. gada 1. aprīļa, un pirmais pensijas pārrēķins veicams ne agrāk kā 2026. gada 1. aprīlī, ievērojot šā likuma 24. panta 1.[1] daļā minētos nosacījumus.

(12.12.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

Likums stājas spēkā ar 1996.gada 1.janvāri.

Likums Saeimā pieņemts 1995.gada 2.novembrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1995.gada 23.novembrī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"